

LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST

ŽIVO VIRELO

Hrvatski institut za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji • GOD. XXXIX • CIJENA: 13 KN

POKORNIČKA SLAVLJA I RED POMIRENJA
od 20. veljače do 26. ožujka 2022.

Andrea Fantoni, Ispovjedaonica u crkvi Svete Marije Velike, Bergamo, 1705.

LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST

Živo vrelo

God. XXXIX. (2022.)
Liturgijsko-pastoralni list
za promicanje liturgijske obnove

Glavni i odgovorni urednik:
Mario Kopjar

Uredničko vijeće:
Mario Kopjar, Zvonko Pažin,
Ivica Raguž, Milan Dančuo,
Ivan Bingula

Predsjednik uredničkog vijeća:
mons. Zdenko Križić

Uredništvo:
Mario Kopjar, Lana Gusić

Grafička priprema:
Tomislav Koščak, HILP

Izdavač i nakladnik:
Hrvatski institut za liturgijski pastoral
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji
Ksaverska cesta 12a
10000 ZAGREB

Telefon: 01 5635 050
e-mail: hilp@hilp.hr
www.hilp.hr

Tisak:
Grafika Markulin, Lukavec

ISSN 1331-2170 – UDK 282

UREDNIKOVA RIJEČ

Pomiriti se s Bogom

1

NAŠA TEMA: POKORNIČKA SLAVLJA I RED POMIRENJA

Ivica Raguž: Ne sviđati se sebi ili o pokori

2

Zvonimir Pažin: Pokornička slavlja u liturgijskoj praksi

8

OTAJSTVO I ZBILJA

Biblijsko-teološka razmišljanja:
J. Bošnjakoić, D. Patafta, A. Maly,
M. Horvat, D. Runje, I. Bodrožić

Sedma nedjelja kroz godinu

16

Osma nedjelja kroz godinu

20

Pepelnica

24

Prva korizmena nedjelja

28

Druga korizmena nedjelja

32

Treća korizmena nedjelja

36

U DUHU I ISTINI

M. Martinjak: Gospodin mi je svjetlost i spasenje

40

Pomiriti se s Bogom

Svijet je malen – uzrečica je koju najčešće koristimo dok se ne očekivano, s osjećajem radosti, nađemo s poznatim osobama, s kojima se zbog raznih okolnosti rijetko viđamo, ili smo pak iznenađeni dok u razgovoru saznamo da osoba, koju smo dotad viđali u prolazu, zapravo pripada obiteljskom ili prijateljskom krugu. Tada, osjećajući prisutnost osobe, inače možda prostorno udaljene, ona postaje dijelom našeg *mini kozmosa*.

U životu postoji i niz situacija u kojima smo doživjeli raskršća »malenoga svijeta«, a da možda u svojem biću ne doživljavamo istinski susret s čovjekom. Svijet tada ostaje malen, jer je naš ego veći od svijeta. Na sreću, ipak se u takvim pogledima životne komunikacije ne može smanjiti Svijet. Jedina i prava mjera jest ona da koliko je srce, toliko u njemu ima i mjesta. O njemu ovisi koliko »malenog svijeta« stane u nj. Ovdje, na svijetu, nismo tek slučajni prolaznici i promatrači; možda korisni nosači kakvoga životnog tereta i kušači sudbine. Od Boga smo darovani svijetu da svaki trenutak ovdje bude obilježen pečatom žarke ljubavi srca.

Koliki god svijet u sebi nosimo, sve moramo od sebe dati za Božju ljubav. Sveta Terezija iz Kalkute ovako reče svojim sestrama: »Neka nitko od nas ne misli da je nezamjenjiv, Bog ima svoje putove i načine. Može dopustiti da sve ide nizbrdo i u rukama najtalentiranije i najsposobnije sestre. Ona može unijeti cijelu sebe u posao i ubiti se od rada, ali nije li djelo njezinih ruku prožeto ljubavlju, sve što čini nekorisno je. Bog neće pitati koliko je knjiga pročitala i koliko čuda izvojevala. Pitati će je li dala sve od sebe za Njegovu ljubav«.

I dok svakim korakom korizmenog hoda u obraćenju, postu, molitvi i gestama ljubavi prema ranjenom čovjeku (milostinji) imamo priliku izmjeriti površinu na kojoj stojimo, pruža nam se i mogućnost provjere tla – hodamo li po tvrdom ili mekanom tlu u koje propadamo i teško idemo dalje. Ako želimo dalje, pomirimo se s Bogom i On će nas podići iz gliba te dati da nastavimo put u miru. Dajmo sve za njegovu ljubav, jer što više ljubimo više imamo.

Urednik

Ne sviđati se sebi ili o pokori

IVICA RAGUŽ

[...] tri (su) glavna razloga zašto treba ići redovito, pa i često na ispovijed, osobito kada zbog ponavljanja grijeha pomislimo da se ne možemo obratiti. Prvo, svakom ispovijedi osjećaš svoju vlastitu snagu u borbi protiv grijeha, jer svakim činom priznanja grijeha u ispovjedaonici i odluke da više ne ćeš griješiti, snažiš samoga sebe, ne prepuštaš se grijehu, doživljavaš sebe kao onoga koji je, premda slab, ipak odlučan u borbi protiv grijeha. Drugo, svaka ispovijed čin je poniznosti, a – ako hoćete – i poniženja koje nas dovodi do milosti. Nije to lako, treba doći uvijek istomu ispovjedniku te opet i opet ispovijedati iste grijeha. To je baš poniženje! Ali upravo to poniženje jesu vrata za primanje milosti.

Za ovu korizmu želim podijeliti s vama misli vezane uz ispovijed, pokoru i post. A sve se one mogu sažeti u jednu misao koju nalazimo kod sv. Pavla: »Jadan li sam ja čovjek! Tko će me istr gnuti iz ovoga tijela smrtonosnoga? Hvala Bogu po Isusu Kristu Gospodinu našem!« (Rim 7, 24-25).

Ispovijed

Bilo je trenutaka u mojem životu kada sam se rijetko ispovijedao. Razlog je bio, kao što je to slučaj u mnogih vjernika, pa i samih svećenika, ponavljanje istih grijeha. Učinilo mi se da nema smisla ići na ispovijed, ako uvijek iznova ponavljam grijeha koje ispovijedam. Tada sam mislio da prvo trebam, vlastitim silama, barem donekle dovesti u red svoje požude, s kojima sam se borio i s kojima se borim, poput sv. Pavla (Rim 7), pa ću tada pristupiti sakramentu ispovijedi. Nažalost, nisam bio u pravu, griješio sam! Samoga sam sebe udaljavao od obraćenja i, još gore, propadao sam dublje u grijeh koji bih nazvao grijehom očaja: prestao sam vjerovati da neke grijeha uopće još mogu pobijediti. Tek na poticaj jedne prijateljske duše, koja me je zabrinuto poticala da idem na ispovijed, odvažih se na redovitu i čestu ispovijed, unatoč ponavljanju istih grijeha. I tada se počelo događati čudo: sa svakom ispovijedi postadoh snažniji u borbi protiv vlastitih grijeha. I sada, osvrćući se na to razdoblje, rekao bih da su tri glavna razloga zašto treba ići redovito, pa i često na ispovijed, osobito kada zbog ponavljanja grijeha pomislimo da se ne možemo obratiti. Prvo, svakom ispovijedi osjećaš svoju vlastitu snagu u borbi protiv grijeha, jer svakim činom priznanja grijeha u ispovjedaonici i odluke da više ne ćeš griješiti, snažiš samoga sebe, ne prepuštaš se grijehu, doživljavaš sebe kao onoga koji je, premda slab, ipak odlučan u borbi protiv grijeha. Drugo, svaka ispovijed čin je poniznosti, a – ako hoćete – i poniženja koje nas dovodi do milosti. Nije to lako, treba doći uvijek istomu ispovjedniku te opet i opet ispovijedati iste grijeha. To je baš poniženje! Ali upravo to poniženje jesu vrata za primanje milosti. Gospodin obilno daruje milost u borbi protiv grijeha - jer sami ne možemo pobijediti svoje grijeha - odnosno može dati obilno svoju milost samo onomu koji je ponizan, koji ponizno i poniženo priznaje svoje grijeha: »Na koga svoj pogled svraćam? Na siromaha i čovjeka duha ponizna koji od moje riječi dršće« (Iz 66, 2).

Papa Franjo se ispovijeda u bazilici Sv. Petra u Vatikanu.

Treće, ispovijed ti daje veliku pomoć zbog suosjećanja samoga ispovjednika. Kako sam samo bio iznenađen kada mi je ispovjednik rekao: »E moj dragi, ti misliš da se ti jedini boriš protiv grijeha. Ja sam već svećenik u godinama pa se i dalje mučim s mnogim grijesima. Hajde, s tobom sam, budi hrabar, možeš ti to, možemo zajedno.« Koliko mi je samo njegov *compassio*, njegovo suosjećanje bilo ohrabrenje i utjeha, ne mogu vam to dovoljno ovdje opisati riječima. Njegov mi je *compassio* pomogao da žestoko krenem u borbu protiv grijeha. I kasnije sam shvatio, koliko je moje suosjećanje, moj *compassio* s mojim vjernicima ključan za ozdravljenje tolikih duša koje se bore protiv grijeha. Jer, suosjećanjem pokazujemo da ljubimo bližnjega, bližnji osjeća da nije sam, nije ostavljen i tako biva osnažen u borbi protiv grijeha. Dakle, dragi prijatelju, ne odustaj od ispovijedi, ma koliko god ponavljao iste grijeha. *Primat ćeš i snagu u sebi, i milost od Boga, i pomoć od bližnjega!* Dakako, postoje i drugi razlozi zašto se vjernici prestaju ispovijedati. Neki se pak ne ispovijedaju ili se pak loše ispovijedaju zbog stida: žele se čak u samoj ispovijedi svidjeti ispovjedniku pa uljepšavaju svoje grijeha, govore radije o tuđim, a ne o svojim grijesima. Protiv stida najbolji je lijek da se prisjetimo koliko smo bili bestidni kada smo grijehili. Neki se opet ne ispovijedaju, koliko god to smiješno zvučalo, zbog nade da mogu nastaviti ostvarivati svoje pogubne želje. Zaobilaze ispovijed i ispovjednika samo da im ne bude slučajno oduzeta ta nada, odnosno da im savjest ne bi bila odveć uznemirena, kako bi mogli što mirnije uživati u svojim pogubnim željama. Najbolji lijek protiv takve zle nade jest obraćenje vlastite želje, pomisao na božanska dobra prema kojima treba usmjeravati svoje želje. Jedino nas božanska dobra, koja su stalna, sigurna, oslobađaju od naših pogubnih želja.

*Treći glavni razlog zašto treba ići redovito, pa i često na ispovijed je taj da [...] ispovijed ti daje veliku pomoć zbog suosjećanja samoga ispovjednika. Kako sam samo bio iznenađen kada mi je ispovjednik rekao: »E moj dragi, ti misliš da se ti jedini boriš protiv grijeha. Ja sam već svećenik u godinama pa se i dalje mučim s mnogim grijesima. Hajde, s tobom sam, budi hrabar, možeš ti to, možemo zajedno.« Koliko mi je samo njegov *compassio*, njegovo suosjećanje bilo ohrabrenje i utjeha, ne mogu vam to dovoljno ovdje opisati riječima. Njegov mi je *compassio* pomogao da žestoko krenem u borbu protiv grijeha. I kasnije sam shvatio, koliko je moje suosjećanje, moj *compassio* s mojim vjernicima ključan za ozdravljenje tolikih duša koje se bore protiv grijeha. Jer, suosjećanjem pokazujemo da ljubimo bližnjega, bližnji osjeća da nije sam, nije ostavljen i tako biva osnažen u borbi protiv grijeha.*

[...] kad se ne sviđaš sebi zbog grijeha i kada optužuješ i progoniš samoga sebe zbog grijeha, već si u skladu s Božjom voljom, već si u zajedništvu s Bogom.

Francesco Vanni,
Krist u kući farizeja Šimuna, 1600.

»Oprošteni su joj grijesi mnogi jer ljubljaje mnogo« (Lk 7, 47).

Pokora

Ispovijed je važna, ali ona je besplodna, jalova ako nakon nje ne slijedi pokora. Zato svećenik uvijek nakon ispovijedi daje određenu »pokoru«. Ali, nažalost, malo tko više pokoru ozbiljno shvaća. I tako se događa da su mnoge ispovijedi jalove ili donose vrlo malo ploda, jer nakon ispovijedi ne slijedi pokora. Pismo o pokori progovara pod vidom »plodova pokore«: »Donosite dakle plodove dostojne obraćenja« (Lk 3, 8). Pod »plodovima pokore« misli se na izvanjsku pokoru koju svećenik propisuje svakomu vjerniku. To znači da postoji nutarnja i izvanjska pokora. Nutarnja je pokora kajanje za učinjene grijehе. Iznutra činimo pokoru kada nam se srce slama zbog grijehа, kada ono od kamenoga srca postaje slomljeno, puknuto, skršeno srce: »Bližu je Gospodin onima koji su skršena srca, a klonule duše spasava« (Ps 34, 19). Ili, još bolje rečeno: nutarnja je pokora *kada se ne sviđamo sebi*. To tako jednostavno zvuči, ali je to tako teško ostvarivo jer se mi uporno sviđamo samima sebi. Korizma nas tako poziva da činimo nutarnju pokoru, ukoliko se trebamo ne sviđati samima sebi. Ili, još radikalnije rečeno, prestani suosjećati sa sobom, udari na sebe, slomi

svoje oholo srce. U nutarnjoj pokori postaješ tužitelj samoga sebe, ako hoćeš, progonitelj samoga sebe. I to je već početak duhovnoga ozdravljenja. Jer, onaj tko se ne sviđa sebi, tko tuži i progoni samoga sebe, već je prešao na drugu stranu, već je postao dobar jer to sve čini imajući pred sobom Boga, njegovu dobrotu, njegovo protivljenje grijehu. Dakle, kad se ne sviđaš sebi zbog grijehа i kada optužuješ i progoniš samoga sebe zbog grijehа, već si u skladu s Božjom voljom, već si u zajedništvu s Bogom. Ili, da to još i ovako naglasim: hajde, barem u korizmi prestani tužiti i progoniti svoje bližnje zbog njihovih grijehа, ne misli na to zašto se tebi netko ne sviđa. Radije boluj zbog svojih grijehа i osuđuj iste grijehе.

No, kao što rekoh, nutarnja pokora, koja je već jako zahtjevna i s kojom bismo trebali pristupati sakramentu ispovijedi, ostaje jalova ili donosi malo ploda ako nakon nje ne slijedi izvanjska pokora. Što je izvanjska pokora? Izvanjska je pokora *kažnjavanje samoga sebe zbog učinjenih grijehа*. Kažnjavanje vlastitih grijehа popravn-

ljanje je istih grijeha. Namećeš si nakon svakoga grijeha određenu izvanjsku pokoru, kaznu, kojom nastojiš popraviti sebe, promijeniti svoj život. Primjerice, griješio si bludno gledajući internetske slike. E sada, dragi moj, kazni se, učini pokoru, zadovoljštinu, pa barem tjedan dana ne gledaj uopće internet. Opijaš se uvijek iznova, donesi odluku da ne ćeš u određene dane uopće piti alkohol ili ćeš potpuno s tim prestati. Ogovaraš neprestano bližnjega, mrmljaš na sve i na svakoga, zato učini pokoru, kazni se tako što ćeš sada o tom istom bližnjem početi govoriti dobro ili mu učiniti neko dobro djelo. Tu dakako treba uvijek imati na umu da ne mogu svi vjernici imati istu izvanjsku pokoru, tj. kaznu. Izvanjska pokora ovisi o veličini grijeha. Zato svećenici trebaju biti pastoralno razboriti i ne smije se dogoditi da svim vjernicima nakon ispovijedi određuju uvijek istu molitvu. Također, mnogi vjernici nisu ni u stanju sebi propisati izvanjsku pokoru te bi u tom slučaju opet bilo pastoralno nerazborito da svećenik poruči, kako to često biva slučaj, da oni sami sebi odrede pokoru! Svećenik treba pomoći vjerniku da nakon ispovijedi, u skladu s veličinom grijeha, pronađe prikladnu pokoru za vlastite grijeha. Pritom treba voditi računa o sljedećem pravilu: izvanjska pokora, kazna, besplodna je ako je ona manja od veličine uživanja u grijehu. Drugim riječima, *propiši si uvijek takvu izvanjsku pokoru koja treba biti veća, zahtjevnija, bolnija od uživanja u određenom grijehu.* To je jako važno imati na umu, jer inače, ponavljam, ispovijed – koliko god bilo pohvalno što vjernik dolazi na ispovijed, jer je to već prvi i najvažniji korak u obraćenju - bez izvanjske pokore ne će donijeti ploda. Stalno ćeš se vrtjeti oko istih grijeha i još ćeš se čuditi kako to da nakon ispovijedi opet nastavljaš živjeti kao prije. Potrebno je kazniti samoga sebe, udariti na sebe izvana, šakom opaliti po svojem tijelu, kako veli sv. Pavao: »Ja dakle tako trčim - ne kao besciljno, tako da udaram šakom - ne kao da mlatim vjetar, nego krotim svoje tijelo i zarobljavam da sam ne budem isključen pošto sam drugima propovijedao« (1 Kor 9, 24-27). Nažalost, mi nakon ispovijedi samo mlatimo vjetar svojom ispraznom pokorom. Potrebno je udarati šakom po sebi, štoviše, zarobljavati, točnije u grčkom izvorniku, treba svoje tijelo »porobiti« (grč. δουλαγωγῶ, lat. *in servitute redigo*). I ja sam se uvijek pitao: pa kako to da se ne uspijevam duhovno nimalo pomaknuti nakon ispovijedi? A zapravo sam nakon ispovijedi, na brzinu izmolio pokoru, i bez izvanjske pokore, bez kazne, nastavio dalje živjeti svoju svaki-danšnicu kao i prije. To tako ne ide, to je jalova, besplodna ispovijed. Razumljivo je da mnogi upadamo u ovakvo shvaćanje jer duh ovoga svijeta, koji je prodro i u Crkvu, ne podnosi govor o pokori, a kamoli o izvanjskoj pokori, kažnjavanju, zadovoljštini, »udaranju šakom« na vlastito tijelo ili pak o »porobljavanju« istoga. Dakle, dragi prijatelju, evo ti korizme, evo ti mogućnosti da promijeniš svoj pristup ispovijedi, ali osobito svoj pristup izvanjskoj pokori. Nametni si pokoru koja je u skladu s tvojim grijesima, kroti i zarobljavaj sebe, kažnjavaj sebe i čini zadovoljštinu. Ta nas misao dovodi do sljedeće teme, a to je post.

[...] svećenici trebaju biti pastoralno razboriti i ne smije se dogoditi da svim vjernicima nakon ispovijedi određuju uvijek istu molitvu. Također, mnogi vjernici nisu ni u stanju sebi propisati izvanjsku pokoru te bi u tom slučaju opet bilo pastoralno nerazborito da svećenik poruči, kako to često biva slučaj, da oni sami sebi odrede pokoru! Svećenik treba pomoći vjerniku da nakon ispovijedi, u skladu s veličinom grijeha, pronađe prikladnu pokoru za vlastite grijeha. Pritom treba voditi računa o sljedećem pravilu: izvanjska pokora, kazna, besplodna je ako je ona manja od veličine uživanja u grijehu. Drugim riječima, propiši si uvijek takvu izvanjsku pokoru koja treba biti veća, zahtjevnija, bolnija od uživanja u određenom grijehu. To je jako važno imati na umu, jer inače, ponavljam, ispovijed – koliko god bilo pohvalno što vjernik dolazi na ispovijed, jer je to već prvi i najvažniji korak u obraćenju - bez izvanjske pokore ne će donijeti ploda.

Jacopo Robusti (Tintoretto),
Mojsije je primio ploče
Zakona, 1560.

Prije nego se posvetim različitim vrstama posta, kako sam teolog i propovjednik, iz iskustva znam da nema istinske teologije, nema istinske spoznaje Pisma i time navještaja Božje riječi bez posta. Primijetih da bolje propovijedam kada barem jedan dan, prije propovijedi ili nekih drugih važnih predavanja, postim. Naime, priprava mi bude bolja, duh trzajniji, odjednom lakše spoznajem poruku Pisma, odjednom mi se po razumu počinju vrzmati razne dobre misli. Kao da je postom i duh postao lagan, kao da se postom duh moj počeo s lakoćom podizati prema Gospodinu, odnosno kao da Gospodin sam lakše podiže moj postom olakšani duh. Pismo nam također govori o tome da je post preduvjet istinske spoznaje, odnosno teologije. Mojsije prima spoznaju o Bogu - deset Riječi, Zapovijedi - tek nakon dugotrajnoga posta (*Pnz* 9, 9-10; *Izl* 34, 28). Post udara na oholost tijela, ponižava moje arogantno tijelo koje, dakaiko, time utječe i na duh koji takvim tijelom također postaje arogantan. Ili, još bolje rečeno, post moje tijelo čini pobožnim tijelom, a to je tijelo koje više ne misli na sebe, nego na Boga. Tijelo dobiva postom *affectus* žudnje za Bogom. Zato, nema dobre teologije, nema istinske spoznaje Krista bez posta. Dobro se misli samo ako se posti. Misliti veliko, božansko možemo samo ako se postom učinimo malenim: *učini se postom malenim da misliš na Velikoga*. Ovdje bih spomenuo još jednu meni važnu misao u posljednje vrijeme. Naime, liturgijska tradicija propisuje da se na Gluhu nedjelju pokriju križevi i slike u crkvama. Time Crkva želi u nama pobuditi duboku bol, želi nam posvijestiti kako smo u ovom svijetu još samo hodočasnici, kako još uvijek ne gledamo Gospodina licem u lice, kako još uvijek zbog naših grijeha postoji veo koji pokriva našu dušu. Pokriveni smo i još skriveni Gospodinu, još smo daleko od vječnosti. Zato pokriveni križevi i slike žele u nama pobuditi veliku žudnju za Gospodinom. A što drugo čini post negoli to da budi žudnju u nama za Gospodinom! To nas dovodi opet do teologije, do spoznaje: istinski će spoznati Gospodina samo

onaj koji boluje za njim, koji žudi za njegovom potpunom prisutnošću, a time i za potpunom spoznajom. Tako nas Gluha nedjelja, pokriveni križevi i slike, dovode do posta: misliti Boga možemo samo ako postom tugujemo i žudimo za Bogom, jer ovdje gledamo samo »kroza zrcalo, u zagonetki« (1 Kor 13, 12). Najradije bih da nema tih pokrivenih križeva i slika, dosta mi ih je, želim »licem u lice«, zato tugujem i žudim: postim.

Sada se možemo posvetiti raznim postovima, o kojima govori teološka tradicija. Neka svatko sebe prepozna u tim postovima i neka si sada, u korizmi, ali i u svojem cijelom životu, propiše odgovarajući post. Prvi je *post tijela*, o kojem je već bilo govora. Tomu se postu treba posvetiti svatko tko je odveć ovisan o hrani i piću. Kao što su Izraelci prinostili Bogu žrtvu životinja i spaljivali salo i loj (Lev 3, 15-16; Ps 66, 15), postom ti sada spaljuj salo i loj svojega tijela, svoju debljinu, i prinosi kao Bogu ugodan prinos. Drugi je post od *vlastitih osjetila*. Netko nema poteškoća s hranom i pićem, ali nažalost ima velikih poteškoća, postao je ovisnik svojih osjetila. Neki po cijeli dan bulje u internet, internetske slike, odgovaraju neprestano i šalju poruke na razno razne *vibere, whatsappove, telegrame*. Muče tim porukama i bližnje, i sebe. Neki su pak ovisni o krpicama, odjeći, parfemčićima, finim majičićama, jaknicama, naočalicama, ručnim satićima ili pak muškim satinama. Zato bi bilo dobro da ti vjernici poste barem u korizmi od osjetila gledanja, da prestanu buljiti u slike ovoga svijeta, da se barem nedjeljom ostave i samoga telefona, da se barem jedan dan dezinficiraju od virusa te ovisnosti. Treći je *post od djelatnosti*. Određeni vjernici nemaju poteškoća ni s hranom, ni s pićem, a ni sa svojim osjetilima, ali zato pretjeruju u djelatnostima (rad kao izričaj oholosti) ili se pak bave nepotrebnim djelatnostima koje im uništavaju dušu. Prosuđuj sada svoje djelatnosti i posti od svih grješnih, nepotrebnih i površnih djelatnosti. Četvrti je pak post najteži, a to je *post od vlastite volje*. Da, neki su zaista besprijekorni, nemaju poteškoća ni s prvim trima napastima, ali ih muči samovolja, neposlušnost. Njima je potrebit post kao što je poslušnost poglavarima, biskupu, župniku, poslušnost muža ženi, žene mužu, studenta profesoru. U tom postu, a to mi je jako važno istaknuti, postaješ slobodan za ljubav prema bližnjemu, točnije za suosjećanje, za *compassio*. U postu od vlastite volje slamaš svoju volju i otvaraš se bližnjemu, počinješ osjećati bližnjega. I, postoji i peti post, meni najdraži, ali nažalost daleko sam od njega, a to je *post iz ljubavi*. Postiš, jer ljubiš Gospodina. Toliko misliš na Gospodina, na nebesko, da ti je sasvim prirodno, instinktivno da postiš od svega zemaljskoga: od hrane, pića, osjetila, sebičnih i površnih djelatnosti, od vlastite volje. To je divan, najdivniji post, ali rijetki su ti koji tako poste. To je post koji nas najbolje pripravlja za vječnost, to je post koji vjerniku već sada daje da može slušati radosnu pjesmu razigranih anđela pred Bogom. Takav post već sada te uvodi u vječnu radost, radost koju oko još nije vidjelo, ni uho čulo, ali srce, koje posti iz ljubavi, već sada i vidi i čuje. ■

[...] liturgijska tradicija propisuje da se na Gluhu nedjelju pokriju križevi i slike u crkvama. Time Crkva želi u nama pobuditi duboku bol, želi nam posvijestiti kako smo u ovom svijetu još samo hodočasnici, kako još uvijek ne gledamo Gospodina licem u lice, kako još uvijek zbog naših grijeha postoji veo koji pokriva našu dušu. Pokriveni smo i još skriveni Gospodinu, još smo daleko od vječnosti. Zato pokriveni križevi i slike žele u nama pobuditi veliku žudnju za Gospodinom. A što drugo čini post negoli to da budi žudnju u nama za Gospodinom! To nas dovodi opet do teologije, do spoznaje: istinski će spoznati Gospodina samo onaj koji boluje za njim, koji žudi za njegovom potpunom prisutnošću, a time i za potpunom spoznajom. Tako nas Gluha nedjelja, pokriveni križevi i slike, dovode do posta: misliti Boga možemo samo ako postom tugujemo i žudimo za Bogom, jer ovdje gledamo samo »kroza zrcalo, u zagonetki« (1 Kor 13, 12).

Pokornička slavlja u liturgijskoj praksi

ZVONKO PAŽIN

U samim počecima pokora i pomirenje primjenjivali su se samo za osobito teške grijehе.

Bila je to kanonska pokora. Pri tome je biskup prosuđivao treba li nekome ona biti nametnuta. Bio je liturgijski čin kojim bi grešnik bio službeno odijeljen od ostalih vjernika. Slavio se na Pepelnicu. Nakon izvršene pokore (od jedne do tri godine) pokornika bi na Veliki četvrtak biskup pred okupljenom zajednicom pomirio, pa je pokornik ponovno postao dionik euharistijskog zajedništva.

Jedan njemački župnik našao se na godišnjem odmoru u Mađarskoj. Budući da nije znao mađarski, otišao je na nedjeljnu misu kao običan vjernik. Kako ništa nije razumio – priznao je – za vrijeme mise se obazirao lijevo i desno i zapazio kako se vjernici ispovijedaju. Kakav već jest – Nijemac – gledao je na sat i uočio da su takve ispovijedi trajale 3-4 minute. I onda se hvatao za glavu i pitao: »Kakva je to degradacija sakramenta?« S druge strane, taj isti župnik u Njemačkoj brižno je njegovao pokornička slavlja. O Božiću i Uskrsu pripravlja bi vodič za takva slavlja s uvodom, čitanjima, psalmima s notama, meditacijama, ispitom savjesti, molitvom za oprostjenje grijehа... Crkva je bila puna, bogoslužje bi trajalo sat vremena. U sklopu toga vjernici su bili upućeni da idućih dana pristupe pojedinačnoj ispovijedi. Rezultat: izuzetno malen broj njih pristupao je pojedinačnoj (sakramentalnoj) ispovijedi. E sada, ako je ono u Mađarskoj (a ista se praksa događa i u nas) degradacija sakramenta pomirenja, kako vrednovati drugi slučaj, gdje nema sakramenta? Prije nego što vidimo što o tome kažu važeće liturgijske odredbe, pogledat ćemo kako je to izgledalo u počecima.

Povijesni pregled

U samim počecima pokora i pomirenje primjenjivali su se samo za osobito teške grijehе. Bila je to *kanonska pokora*. Pri tome je biskup prosuđivao treba li nekome ona biti nametnuta. Bio je liturgijski čin kojim bi grešnik bio službeno odijeljen od ostalih vjernika. Slavio se na Pepelnicu. Nakon izvršene pokore (od jedne do tri godine) pokornika bi na Veliki četvrtak biskup pred okupljenom zajednicom pomirio, pa je pokornik ponovno postao dionik euharistijskog zajedništva. Kanonska je pokora bila neponovljiva a usto i izuzetno teška, jer pomireni pokornik nije mogao sklopiti ženidbu, a ako je već bio u braku, trebao je živjeti u bračnoj suzdržljivosti, te nije mogao vršiti ni određene službe. Zbog toga se od 8. stoljeća javlja *tarifna pokora*. Službenik je mogao biti svaki prezbiter, a pokora je bila ponovljiva. Nestao je zajedničarski vid slavljenja ovog sakramenta. Tako tridentski obrednik iz 1614. određuje da sakrament pokore slave samo pokornik i svećenik.

Važeći Red pokore

U Prethodnim napomenama predstavljaju se tri oblika slavlja pokore, a na koncu donosi i obrazac za pokorničko (nesakramentalno) slavlje.

Giuseppe Molteni,
Sveta ispovijed, 1838.

»Jedan od najtragičnijih promašaja koje je Crkva pretrpjela u drugoj polovici dvadesetog stoljeća je zanemarivanje dara Duha Svetoga u sakramentu pokore.«
(kard. Joachim Meisner)

U Redu pojedinačnoga pomirenja pokornika [...] poslije prijema pokornika slijedi bogoslužje riječi. Nakon ispovijedi grijeha svećenik kaže nekoliko poticajnih riječi, nalaže pokoru i daje odrješenje. Na koncu pokornik i svećenik zajedno daju hvalu Bogu. U praksi – kada ima puno pokornika – redovito se ispušta bogoslužje riječi. Obrazac odrješenja je nov i vrijedi za svako slavljenje sakramenta pokore. Prvi je dio deprekativan, a zaključni indikativan, koji se ujedno smatra bitnim za sakramentalno odrješenje: Bog, Otac milosrđa, koji je smrću i uskrsnućem svojega Sina pomirio sa sobom svijet i izlio Duha Svetoga za otpuštenje grijeha, neka ti po službi Crkve udijeli oprostjenje i mir. I ja te odrješujem od grijeha tvojih u ime Oca i sina i Duha Svetoga. Amen.

Red pojedinačnoga pomirenja pokornika

Poslije prijema pokornika slijedi bogoslužje riječi. Nakon ispovijedi grijeha svećenik kaže nekoliko poticajnih riječi, nalaže pokoru i daje odrješenje. Na koncu pokornik i svećenik zajedno daju hvalu Bogu. U praksi – kada ima puno pokornika – redovito se ispušta bogoslužje riječi. Obrazac odrješenja je nov i vrijedi za svako slavljenje sakramenta pokore. Prvi je dio deprekativan, a zaključni indikativan, koji se ujedno smatra bitnim za sakramentalno odrješenje:

Bog, Otac milosrđa, koji je smrću i uskrsnućem svojega Sina pomirio sa sobom svijet i izlio Duha Svetoga za otpuštenje grijeha, neka ti po službi Crkve udijeli oprostjenje i mir. I ja te odrješujem od grijeha tvojih u ime Oca i sina i Duha Svetoga. Amen.

U vrijeme nastajanja ovoga obrednika liturgičari su predlagali više formula koje su, prema drevnoj predaji, bile deprekativne. Međutim, prihvaćena je samo ova.

Red pomirenja više pokornika s pojedinačnom ispovijedi i odrješenjem

U prethodnim napomenama stoji: »Kada se zajedno skupi više pokornika za sakramentalno pomirenje, prikladno je da se na nj priprave slavljenjem Božje riječi.«

Evo osnovne strukture prema Prethodnim napomenama:

Uvodni obredi

Slavljenje riječi Božje

- čitanja
- homilija
- ispit savjesti

Obred pomirenja

- opća ispovijed grijeha
- pojedinačna ispovijed i odrješenje

Zahvala za Božje milosrđe i zaključni obred

Red pomirenja više pokornika s općom ispovijedi i odrješenjem [...] je predviđen za slučaj kad je materijalno nemoguće da se vjernici – bez vlastite krivnje – pojedinačno ispovjedu. Uvodne napomene donose jasne odredbe:

31. Pojedinačna i cjelovita ispovijed i odrješenje jedini su redoviti način kojim se vjernik, svjestan teškoga grijeha, pomiruje s Bogom i Crkvom; samo fizička ili moralna nemogućnost ispričava od takve ispovijedi, pa se u tome slučaju pomirenje može postići i na druge načine.

Većem broju pokornika zajedno i bez prethodne pojedinačne ispovijedi opće se odrješenje ne može podijeliti osim:

- a) ako prijete smrtna opasnost te svećeniku ili svećenicima ne dostaje vrijeme da saslušaju ispovijedi pojedinih pokornika;*
- b) ako je velika potreba, to jest kada s obzirom na broj pokornika nema dovoljno ispovjednika da saslušaju kako treba ispovijedi pojedinaca unutar prikladnoga vremena, tako da bi pokornici, bez vlastite krivnje bili*

Red pomirenja s općom ispovijedi i odrješenjem.

Za sve ove dijelove u Dodacima se nudi više mogućih obrazaca. Bogoslužje riječi i ispit savjesti slave se u zajednici, a središnji se dio tog pomirbenog slavlja – ispovijed i pomirenje – privatno i pojedinačno. U vrijeme pripreve ovoga obreda liturgičari su predlagali da se sakramentalno pomirenje, tj. odrješenje podijeli svima koji su prethodno u istom slavlju pojedinačno ispovjedili svoje grijehove svećeniku, kako je to u starini činio biskup na Veliki četvrtak. Međutim, Kongregacija za nauk vjere to nije dopustila. Vjerojatno se bojala zlorabada da bi netko mogao pristupiti takvom skupnom odrješenju bez prethodne pojedinačne ispovijedi.

Red pomirenja više pokornika s općom ispovijedi i odrješenjem

Ovaj je Red predviđen za slučaj kad je materijalno nemoguće da se vjernici – bez vlastite krivnje – pojedinačno ispovjedu. Uvodne napomene donose jasne odredbe:

31. Pojedinačna i cjelovita ispovijed i odrješenje jedini su redoviti način kojim se vjernik, svjestan teškoga grijeha, pomiruje s Bogom i Crkvom; samo fizička ili moralna nemogućnost ispričava od takve ispovijedi, pa se u tome slučaju pomirenje može postići i na druge načine.

Većem broju pokornika zajedno i bez prethodne pojedinačne ispovijedi opće se odrješenje ne može podijeliti osim:

- a) ako prijete smrtna opasnost te svećeniku ili svećenicima ne dostaje vrijeme da saslušaju ispovijedi pojedinih pokornika;*
- b) ako je velika potreba, to jest kada s obzirom na broj pokornika nema dovoljno ispovjednika da saslušaju kako treba ispovijedi pojedinaca unutar prikladnoga vremena, tako da bi pokornici, bez vlastite krivnje bili prisiljeni dugo ostati bez sakramentalne milosti ili*

svete pričesti; ali se potreba ne smatra dovoljnom ako ispovjednici ne mogu biti na raspolaganju samo zbog dolaska velikog broja pokornika, kao što se može dogoditi na nekoj velikoj svečanosti ili hodočašću.

32. Prosuditi postoje li uvjeti što ih traži br. 31, pripada dijecezanskom biskupu, koji, vodeći računa o kriterijima što su usuglašeni s ostalim članovima konferencije biskupa, može odrediti slučajeve takve nužde.

34. Oni kojima se teški grijesi opraštaju općim odrješenjem neka što prije, kad budu imali priliku, pristupe pojedinačnoj ispovijedi prije nego ponovno prime takvo odrješenje, osim ako su u tome opravdanim razlogom spriječeni. No svakako treba da u roku od godine dana pristupe ispovjedniku, osim ako postoji moralna nemogućnost. I za njih, naime, vrijedi zapovijed koja naređuje svakom kršćaninu da barem jednom na godinu mora osobno ispovjediti sve svoje teške grijeha koje nije pojedinačno ispovjedio.

Određene kontroverze – pa i različitu praksu – unijelo je pitanje, kako se imaju shvatiti odredbe da se ovaj oblik pomirenja može uzeti kada postoji »velika potreba« zbog koje bi »pokornici, bez vlastite krivnje bili prisiljeni dugo ostati bez sakramentalne milosti«? Indikativan je razvoj takve prakse u Švicarskoj gdje su biskupi 1974. izjavili da se takve prilike »u našoj zemlji mogu pojaviti, na primjer, u vremenu pripreme za Božić ili Uskrs. Na župnicima je i na rektorima crkava, da prosude ima li takve potrebe.« U praksi je ispalo da je pojedinačno ispovijedanje grijeha praktički nestalo, jer su vjernici u najvećoj mjeri dolazili samo na pokornička slavlja s općim priznavanjem grijeha i zajedničkim odrješenjem. Ivan Pavao II. je 2002. još jedanput pojasnio značenje odredbi iz Reda pomirenja gdje se naglašava da se ovaj obred može uzeti u slučaju smrtne opasnosti i u slučaju velike potrebe kada bi vjernici bez svoje krivice ostali dulje vremena bez ovog sakramenta. U skladu s tim Švicarska biskupska konferencija 2009. revidira svoju raniju odluku i određuje da je osobno i potpuno priznavanje grijeha te pojedinačno odrješenje jedini redovan put kojim se vjernik pomiruje s Bogom i Crkvom. Zato se u pokorničkim slavljinama odrješenje daje pojedinačno nakon osobnog priznavanja grijeha, a ako nema pojedinačne ispovijedi, pokorničko se slavlje zaključuje običnom deprekativnom molitvom za oprostjenje grijeha, dok se skupno odrješenje može podijeliti samo u slučaju smrtne opasnosti. Međutim izuzetno je teško skloniti vjernike da prihvate ovu odredbu, nakon višegodišnje drugačije prakse. Slična je situacija i u drugim Crkvama njemačkog govornog područja: velika većina tamošnjih vjernika sudjeluje samo u nesakramentalnim pokorničkim bogoslužjima. U nas nije bilo takvih kontroverzi. Naša je biskupska konferencija 1974. odredila:

S obzirom na Norme za podjeljivanje skupnog odrješenja koje je izdala Sveta stolica, Biskupska konferencija smatra da u nas

prisiljeni dugo ostati bez sakramentalne milosti ili svete pričesti; ali se potreba ne smatra dovoljnom ako ispovjednici ne mogu biti na raspolaganju samo zbog dolaska velikog broja pokornika, kao što se može dogoditi na nekoj velikoj svečanosti ili hodočašću.

32. Prosuditi postoje li uvjeti što ih traži br. 31, pripada dijecezanskom biskupu, koji, vodeći računa o kriterijima što su usuglašeni s ostalim članovima konferencije biskupa, može odrediti slučajeve takve nužde.

34. Oni kojima se teški grijesi opraštaju općim odrješenjem neka što prije, kad budu imali priliku, pristupe pojedinačnoj ispovijedi prije nego ponovno prime takvo odrješenje, osim ako su u tome opravdanim razlogom spriječeni.

No svakako treba da u roku od godine dana pristupe ispovjedniku, osim ako postoji moralna nemogućnost. I za njih, naime, vrijedi zapovijed koja naređuje svakom kršćaninu da barem jednom na godinu mora osobno ispovjediti sve svoje teške grijeha koje nije pojedinačno ispovjedio.

Pokorničko slavlje [...] je prigodna služba riječi koja vjernike poziva na pokajanje i pripravlja ih za sakramentalno pomirenje koje će kasnije uslijediti. [...] Pokornička slavlja zgodno se upriličuju osobito s ovim ciljevima:

- da se njima u kršćanskoj zajednici promiče duh pokore;*
- da se vjericima pomogne u pripravi na ispovijed koju pojedinci kasnije, u pogodno vrijeme, mogu obaviti;*
- da odgajaju djecu kako bi postupno oblikovala svoju savjest o grijehu u ljudskom životu i o oslobođenju od grijeha po Kristu;*
- da se pomogne katekumenima u obraćenju.*

Osim toga, gdje nema svećenika koji bi podijelio sakramentalno odrješenje, pokornička su slavlja silno korisna jer pomažu da se vjernici raspolože za čin savršenog pokajanja iz ljubavi, kojim, u želji buduće sakramentalne pokore, mogu postići Božju milost.

zasada ne postoje uvjeti iz t. 31. spomenutog dokumenta, pa prema tome nema mjesta za podjeljivanje takvog odrješenja.

Još jedno pitanje. Kada su već predviđena zajednička pokornička slavlja, zašto se to ne bi slavilo pod misom, kako su to neki predlagali u vremenu liturgijske reforme, kao što ta mogućnost postoji, na primjer, u slavljenju krštenja ili vjenčanja? Međutim to je izričito zabranjeno rješenjem Kongregacije za nauk vjere 1972., bez nekog posebnog obrazloženja.

Pokornička slavlja

To je prigodna služba riječi koja vjernike poziva na pokajanje i pripravlja ih za sakramentalno pomirenje koje će kasnije uslijediti. Prethodne napomene objašnjavaju korist i značenje ovih slavlja:

Treba paziti da se ta slavlja u vjerničkom mnijenju ne pobrkaju sa samim slavljenjem sakramenta pokore. Ta su pak pokornička slavlja veoma korisna za promicanje obraćenja i očišćenja srca.

Pokornička slavlja zgodno se upriličuju osobito s ovim ciljevima:

- da se njima u kršćanskoj zajednici promiče duh pokore;*
- da se vjericima pomogne u pripravi na ispovijed koju pojedinci kasnije, u pogodno vrijeme, mogu obaviti;*
- da odgajaju djecu kako bi postupno oblikovala svoju savjest o grijehu u ljudskom životu i o oslobođenju od grijeha po Kristu;*
- da se pomogne katekumenima u obraćenju.*

Osim toga, gdje nema svećenika koji bi podijelio sakramentalno odrješenje, pokornička su slavlja silno korisna jer pomažu da se vjernici raspolože za čin savršenog pokajanja iz ljubavi, kojim, u želji buduće sakramentalne pokore, mogu postići Božju milost.

Ustrojstvo pokorničkog slavlja je kao i u drugim slavljinama Božje riječi s općenitom molitvom za oprostjenje grijeha.

3. Mogućnosti i perspektive

Svako je bogoslužje u Crkvi nužno zajedničarsko, odnosno slavlje cijele Crkve snagom Duha Svetoga. Evo koje mogućnosti pruža Red pokore.

Red pomirenja pojedinih pokornika

Valja imati na umu da je i Red pojedinačnog pomirenja pokornika zajedničarski čin, jer se svako bogoslužje – pogotovo ono sakramentalno – odvija u Crkvi i s Crkvom snagom Duha Svetoga. Zato bi bilo važno nastojati njegovati Službu riječi (barem kraće svetopisamsko čitanje). To se pogotovo može ostvariti u »ispovjednim razgovorima«, koje su povezane s duhovnim vodstvom. Jednako bi tako bilo važno – kada je god to moguće – da ovo slavlje bude u sakralnom prostoru.

Slavlje sakramenta pomirenja u bazilici Svetoga Petra u Vatikanu.

Red pomirenja više pokornika s pojedinačnom ispovijedi i odrješenjem Budući da postoji mnogo obrazaca i materijala za ovo slavlje, ne bi trebalo biti osobito teško pripremiti ovo bogoslužje. Evo napomena uz određene mogućnosti.

Povoljan omjer ispovjednika i pokornika. Ovo slavlje ne bi trebalo trajati dulje od nedjeljne mise, dakle, do jednoga sata. Zbog toga je presudno da bude povoljan omjer broja pokornika i ispovjednika. Na župniku je da procijeni, je li moguće – s obzirom na broj raspoloživih ispovjednika – za cijelu zajednicu ponuditi ovaj red pomirenja.

Pojedine skupine. U većini župa teško će se za cijelu zajednicu moći ostvariti ovakvo pokorničko slavlje, jer se redovito ne može naći dovoljan broj ispovjednika. Međutim Red pomirenja više pokornika s pojedinačnom ispovijedi i odrješenjem može se razmjerno lako upriličiti s manjom skupinom vjernika. To mogu biti određene katehetske skupine, duhovni pokreti u župi, odnosno određena katolička društva. Izvrсна prigoda mogu biti i duhovne obnove i hodočašća. Jednako tako, u skladu s načelima katoličke moralke, valja omogućiti vjernicima slobodu izbora ispovjednika. Određeni duhovni susreti mogu također biti prigoda i za sakramentalno pomirenje. Ovakvo slavlje može uvelike pomoći vjernicima da dublje i osobnije shvate narav grijeha i veličinu Božjega praštanja koje se događa snagom Duha Svetoga po službi Crkve.

Mogućnosti u svetištima. Na pojedine velike svetkovine u svetištima, uz najbolju će volju biti teško postići onaj povoljan omjer pokornika i ispovjednika. Međutim ovdje bi trebalo računati »na dulje staze«. Bilo bi dobro ustaliti određenu praksu prema kojoj bi se određenoga dana upriličilo upravo ovakvo bogoslužje (kao što u svetištima redovito postoji tradicija da u određeno vrijeme bude po-

Red pomirenja više pokornika s pojedinačnom ispovijedi i odrješenjem [...] ne bi trebao trajati dulje od nedjeljne mise, dakle, do jednoga sata. Zbog toga je presudno da bude povoljan omjer broja pokornika i ispovjednika. Na župniku je da procijeni, je li moguće – s obzirom na broj raspoloživih ispovjednika – za cijelu zajednicu ponuditi ovaj red pomirenja.

U većini župa teško će se za cijelu zajednicu moći ostvariti ovakvo pokorničko slavlje, jer se redovito ne može naći dovoljan broj ispovjednika. Međutim Red pomirenja više pokornika s pojedinačnom ispovijedi i odrješenjem može se razmjerno lako upriličiti s manjom skupinom vjernika. To mogu biti određene katehetske skupine, duhovni pokreti u župi, odnosno određena katolička društva. Izvrсна prigoda mogu biti i duhovne obnove i hodočašća.

Pokorničko slavlje za kler
na početku korizme

U našim je prilikama teže ostvarivo da cijela župna zajednica dođe na pokorničko (nesakramentalno) slavlje, da bi se onda prvom prigodom pojedinačno ispovjedili.

Osim toga, valja biti oprezan s eventualnim uvođenjem takve prakse. [...] takvo bi se slavlje moglo upriličiti s određenim skupinama.

Npr. u sklopu župne kateheze kateheta (ne nužno svećenik) održi pokorničko slavlje sa svojom skupinom u tjednu prije »velike ispovijedi« ili na početku došašća i korizme. To onda može vrijediti i za određene udruge i pokrete. Naravno, uvijek će biti bolje – kad god je to moguće – da pokornička slavlja i po skupinama budu sakramentalna.

božnost križnoga puta). I u tome slučaju bit će, naravno, onih koji će se i dalje ispovijedati kao i do sada, međutim dobro je znati da u određeno vrijeme bude upravo takvo slavlje nakon kojega može slijediti misa.

Pokornička slavlja

U našim je prilikama teže ostvarivo da cijela župna zajednica dođe na pokorničko (nesakramentalno) slavlje, da bi se onda prvom prigodom pojedinačno ispovjedili. Osim toga, valja biti oprezan s eventualnim uvođenjem takve prakse. Vidjeli smo kako je prenašavanje pokorničkih slavlja u Crkvama njemačkog govornog područja dovelo do velikog opadanja sakramentalne ispovijedi. Međutim, takvo bi se slavlje moglo upriličiti s određenim skupinama. Npr. u sklopu župne kateheze kateheta (ne nužno svećenik) održi pokorničko slavlje sa svojom skupinom u tjednu prije »velike ispovijedi« ili na početku došašća i korizme. To onda može vrijediti i za određene udruge i pokrete. Naravno, uvijek će biti bolje – kad god je to moguće – da pokornička slavlja i po skupinama budu sakramentalna.

Zaključak

Liturgija je zajedničarsko slavlje Crkve. Međutim, crkvenost nekoga slavlja ne ovisi bitno o broju sudionika, prema kojem bi bilo »kvalitetnije« misno veleslavlje s tisućama vjernika od nedjeljne mise u maloj filijali s pedesetak vjernika. Tako, kada je u pitanju slavljenje sakramenta pomirenja, u »modernim« liturgijskim tokovima preferira se Red pomirenja više pokornika s pojedinačnom ispovijedi i odrješanjem naspram reda pojedinačnog slavljenja. I u liturgiji se valja čuvati pomodnosti. U svijetu mode nešto je »in«, a nešto »out« i o tome se ne diskutira. Međutim, ne će biti dobro i u liturgiji

(kao u crno-bijeloj tehnici) neke dijelove predstavljati kao »in«, a drugi kao »out. Nema nikakvog razloga da Red pojedinačnog slavljenja pomirenja smatramo manje vrijednim. Svako liturgijsko slavlje jest nužno slavlje Crkve snagom Duha Svetoga. Kada su u pitanju zajednička slavlja, posebnu mogućnost pružaju ovakva slavlja u pojedinim manjim skupinama. Slično i nesakramentalna pokornička slavlja kao priprava za pojedinačnu ispovijed koji puta mogu biti korisna.

Vratimo se pitanju postavljenom na početku. Što je bolje: praksa koju je onaj svećenik vidio u Mađarskoj ili ona koju je on imao u vlastitoj župi u Njemačkoj? Stara mudrost veli: »Vrlina je u sredini«. Treba izbjegavati krajnosti. Valja slijediti pozitivne liturgijske odredbe i preporuke. U tome će slučaju svaki od načina koji predviđa obrednik naći svoje mjesto ovisno o prilikama i pastoralnoj razboritosti onih kojima je povjerena briga za bogoslužje. ■

LITURGIJSKI KALENDAR

VELJAČA

20 N SEDMA NEDJELJA KROZ GODINU

21 P Svagdan; ili: *Sv. Petar Damiani, biskup i crkveni naučitelj*: Jak 3,13-18; Ps 19,8.9.10.15.; Mk 9,14-29

22 U **KATEDRA SV. PETRA**, blagdan: vl: 1Pt 5,1-4; Ps 23,1-6; Mt 16,13-19

23 S **Sv. Polikarp**, biskup i mučenik, *spomendan*: Jak 4,13-17; Ps 49, 2-3.6-7.8-10.11; Mk 9,38-40

24 Č Svagdan: Jak 5,1-6; Ps 49,14-15ab.15cd-16.17-18.19-20; Mk 9,41-50

25 P Svagdan: Jak 5,9-12; Ps 103,1-2.3-4.8-9.11-12; Mk 10,1-12

26 S Svagdan: Jak 5,13-20; Ps 141,1-2.3 i 8; Mk 10,13-16

27 N OSMIA NEDJELJA KROZ GODINU

28 P Svagdan: 1Pt 1,3-9; Ps 111,1-2.5-6.9 i 10c; Mk 10,17-27

OŽUJAK

1 U Svagdan: 1Pt 1,10-16; Ps 98, 1.2-3ab.3cd-4; Mk 10,28-31

2 S PEPELNICI

3 Č Svagdan: Pnz 30,15-20; Ps 1,1-6; Lk 9,22-25

4 P Svagdan: Iz 58,1-9a; Ps 51,3-6.18-19; Mt 9,14-15

5 S Svagdan: Iz 58,9b-14; Ps 86,1-6; Lk 5,27-32

6 N PRVA KORIZMENA NEDJELJA

7 P Svagdan: Lev 19,1-2.11-18; Ps 19,8-10.15; Mt 25,31-46

8 U Svagdan: Iz 55,10-11; Ps 34,4-7.16-19; Mt 6,7-15

9 S Svagdan: Jon 3,1-10; Ps 51,3-4.12-13.18-19; Lk 11,29-32

10 Č Svagdan: Est 4,17k-m.r-t; Ps 138,1-3.7c-8; Mt 7,7-12

11 P Svagdan: Ez 18,21-28; Ps 130,1-8; Mt 5,20-26

12 S Bogoslužje kvatri (za obraćenje i pokoru): iz Prigod. čitanja: za oprostjenje grijeha (str. 190-203): 1lv 1,5-2,2; Ps 51,3-6a; Lk 7,36-50

13 N DRUGA KORIZMENA NEDJELJA

14 P Svagdan: Dn 9,4b-10; Ps 79,8.9.11 i 13; Lk 6,36-38

15 U Svagdan: Iz 1,10.16-20; Ps 50,8-9.16b-17.21.23; Mt 23,1-12

16 S Svagdan: Jr 18,18-20; Ps 31,5-6.14-16; Mt 20,17-28

17 Č Svagdan: Jr 17,5-10; Ps 1,1-4.6; Lk 16,19-31

18 P Svagdan: Post 37,3-4.12-13a.17b-28; Ps 105,16-21; Mt 21,33-43.45-46

19 S **SV. JOSIP**, zaručnik Bl. Dj. Marije, *svetkovina*: 2Sam 7,4-5a.12-14a.16; Ps 89,2-5.27.29; Rim 4,13.16-18.22; Mt 1,16.18-21.24a (ili: Lk 2,41-51a)

20 N TREĆA KORIZMENA NEDJELJA

21 P Svagdan: 2Kr 5,1-15a; Ps 42,2-3; 43,3-4; Lk 4,24-30

22 U Svagdan: Dn 3,25.34-43; Ps 25,4-9; Mt 18,21-35

23 S Svagdan: Pnz 4,1.5-9; Ps 147,12-13.15-16.19-20; Mt 5,17-19

24 Č Svagdan: Jr 7,23-28; Ps 95,1-2.6-9; Lk 11,14-23

25 P **NAVJEŠTENJE GOSPODINOVO. BLAGOVIJEST**, *svetkovina*: Iz 7,10-14; 8,10; Ps 40,7-11; Heb 10,4-10; Lk 1,26-38

26 S Svagdan: Hoš 6,1-6; Ps 51,3-4.18-21b; Lk 18,9-14

Sedma nedjelja kroz godinu

20. veljače 2022.

ULAZNA PJESMA

Ja se u tvoju dobrotu,
Gospodine, uzdam, nek
mi se srce raduje
spasenju tvome! Pjevat ću
Gospodinu koji mi učini
dobro. (Ps 13,6)

ZBORNA MOLITVA

Svemogući Bože, daj da
budno oslušujemo
poticaje tvoga Duha: da ti
čujemo glas, te ga riječju i
životom slijedimo.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, ovim
darovima iskazujemo ti
dužnu počast. Daj da
naše služenje bude tebi
na slavu a Crkvi na
spasenje. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Ispovijedam sva čudesna
djela tvoja, radujem se i
kličem tebi, pjevam imenu
tvome, Svevišnji.
(Ps 9,2-3)

POPRIČESNA MOLITVA

Svemogući Bože,
daj da uberemo plodove
spasenja kojima su ova
otajstva obećanje i zalog.
Po Kristu.

Prvo čitanje 1Sam 26,2,7-9.12-13.22-23

Gospodin te predao u moje ruke, ali ja nisam htio dići ruke na tebe.

Čitanje Prve knjige o Samuelu

U one dane: Ustade Šaul i siđe u pustinju Zif, a s njim tri tisuće izabраних Izraelaca, da traži Davida u pustinji Zifu. David i Abišaj dopriješe noću do vojske: i gle, Šaul ležaše i spavaše u taboru, a koplje mu kod uzglavlja zabodeno u zemlju. Abner i vojnici ležahu oko njega. Tada Abišaj reče Davidu: »Danas ti je Bog predao u ruke tvoga neprijatelja. Zato sada dopusti da ga njegovim vlastitim kopljem pribodem za zemlju, jednim jedinim udarcem, drugoga mi neće trebati.« Ali David odgovori Abišaju: »Nemoj ga ubijati! Jer tko će dignuti ruku svoju na pomazanika Gospodnjeg i ostati nekažnjen?« Nato David uze koplje i vrč za vodu što su bili kod Šaulova uzglavlja i oni odoše. Nitko nije ništa vidio ni opazio, nitko se nije probudio, nego su svi spavali jer bijaše na njih pao dubok san od Gospodina. David prijeđe na drugu stranu i stade na vrh gore, podaleko, tako da je među njima bio velik prostor. I viknu David: »Evo kraljeva koplja, neka dođe jedan od momaka i neka ga uzme! A Gospodin će vratiti svakome po njegovoj pravdi i njegovoj vjernosti: danas te Gospodin bijaše predao u moje ruke, ali nisam htio dići ruke svoje na pomazanika Gospodnjega.«

Riječ je Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 103,1-4.8.10.12-13

Pripjev: Milosrdan je i milostiv Gospodin.

Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina
i sve što je u meni, sveto ime njegovo!
Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina
i ne zaboravi dobročinstava njegovih!

On ti otpušta sve grijehе tvoje,
on iscjeljuje sve slabosti tvoje;
on ti od propasti izbavlja život,
kruni te dobrotom i nježnošću.

Milosrdan je i milostiv Gospodin,
spor na srdžbu i vrlo dobrostiv.
Ne postupa s nama po grijesima našim
niti nam plaća po našim krivnjama.

Drugo čitanje 1Kor 15,45-49

Kao što smo nosili sliku zemljanoga, nosit ćemo i sliku nebeskoga.

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima
Braćo: Prvi čovjek, Adam, postade živa duša, posljednji Adam – duh životvorni. Ali ne bi najprije duhovno, nego naravno pa onda duhovno. Prvi je čovjek od zemlje, zemljan; drugi čovjek – s neba. Kakav je zemljani takvi su i zemljani, a kakav je nebeski takvi su i nebeski. I kao što smo nosili sliku zemljanoga, nosit ćemo i sliku nebeskoga.

Riječ je Gospodnja.

Mihály Munkácsy,
Ecce Homo (Evo čovjeka), 1896.

»...Vama koji slušate velim: Ljubite svoje neprijatelje, dobro činite svojim mrziteljima, blagoslivljajte one koji vas proklinju, molite za one koji vas zlostavljaju...«. (Lk 6, 27-28.)

MOLITVA VJERNIKA

Ocu vječnome, koji ljubi sva svoja stvorenja i ne želi da itko propadne, već da se obrati i spasi, utecimo se poniznim prošnjama:

Budi nam milosrdan, Gospodine!

1. Tvoj nas Sin uči kako uvijek i prema svima moramo imati ljubavi i smilovanja. Podaj svojoj Crkvi da djeluje u duhu tvoga milosrđa i prihvaća svako trpljenje kao put k spasenju, molimo te.
 2. Isus Krist je svojim životom pružio primjer potpunog pouzdanja u tvoju svetu volju. Daj da svećenici uvijek nasljeđuju njegov primjer i predaju se tebi da ih vodiš, molimo te.
 3. U svakom se čovjeku krije klica dobrote od tebe darovana. Daj da je možemo prepoznati i poticati jedni druge da razvijamo ono dobro u nama, stvoreno za bolju budućnost svijtu, molimo te.
 4. Često svjedočimo lošim djelima i riječima, a u njima nažalost i sami često sudjelujemo. Daj da vidimo svoju grešnost te se pokajemo, molimo te.
 5. Naši su se pokojni u ovome životu trudili čestito živjeti i činiti dobra djela. Budi im milosrdan na posljednjem sudu i nagradi ih vječnim mirom u svome kraljevstvu, molimo te.
- Vječni Oče, uputili smo ti ove ponizne prošnje. Želimo po primjeru tvoga milosrđa i mi jedni drugima iskazivati milosrđe u svakoj životnoj situaciji, te se međusobno poticati na život u slozi i ljubavi. Po Kristu, Gospodinu našem.

Pjesma prije evanđelja Iv 13,34

Zapovijed vam novu dajem, govori Gospodin, ljubite jedni druge, kao što sam ja ljubio vas.

Evanđelje Lk 6,27-38

Budite milosrdni kao što je milosrdan Otac vaš.

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima: »Vama koji slušate velim: Ljubite svoje neprijatelje, dobro činite svojim mrziteljima, blagoslivljajte one koji vas proklinju, molite za one koji vas zlostavljaju. Onomu tko te udari po jednom obrazu pruži i drugi, i onomu tko ti otima gornju haljinu ne krati ni donje. Svakomu tko od tebe ište daji, a od onoga tko tvoje otima ne potražuj. I kako želite da ljudi vama čine, tako činite i vi njima. Ako ljubite one koji vas ljube, kakvo li vam uzdarje? Ta i grešnici ljube ljubitelje svoje. Jednako tako, ako dobro činite svojim dobroteljcima, kakvo li vam uzdarje? I grešnici to isto čine. Ako pozajmljujete samo onima od kojih se nadate dobiti, kakvo li vam uzdarje? I grešnici grešnicima pozajmljuju da im se jednako vrati. Nego, ljubite neprijatelje svoje. Činite dobro i pozajmljujte ne nadajući se odatle ničemu. I bit će vam plaća velika, i bit ćete sinovi Svevišnjega jer je on dobrostiv i prema nezahvalnicima i prema opakima. Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan. Ne sudite i nećete biti suđeni. Ne osuđujte i nećete biti osuđeni. Praštajte i oprostit će vam se. Dajite i dat će vam se: mjera dobra, nabijena, natresena, preobilna dat će se u krilo vaše jer mjerom kojom mjerite vama će se zauzvrat mjeriti.«

Riječ je Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	76.1	Ja se u tvoju dobrotu uzdam
ili:	238	Dan Gospodnji
Otpjevni psalam:	118	Milosrdan je
Prinosna:	230	Darove prinesite
ili:	XIV	Evo nas, Oče
Pričesna:	158	Vječna je ljubav
	246	Ovdje je sada
	260	O da bude radost
Završna:	756	U slavu svetog Srca

Puniti utrobu našega bića Božjom prisutnošću

Kako je pozvan ponašati se učenik prema onima koji su nepravedni prema njemu, koji mu se protive, napadaju ga? Na prvu bismo na nasilje odgovorili nasiljem? Treba li nas voditi instinkt ili novi život koji smo dobili od Oca nebeskoga?

Posvjedočena ljubav kroz četiri zahtjevna imperativa

Isus navodi četiri imperativa. Prvi jest *Ljubite svoje neprijatelje*. Glagol koji se ovdje navodi za ljubav je *agapan*, koji se u klasičnom grčkom jeziku rijetko spominje, no za kršćane je postao glagol koji označava posvjedočenu ljubav, onu koja ne dolazi sama po sebi, nego dolazi od života koji nam je Otac darovao jer je njegova ljubav takva, ona koja čini dobro, bezuvjetno dobro i prema onima koji su mi učinili loše. Isus zapovijeda ljubav, spremnost odgovoriti ljubavlju i prema neprijateljima. Kada je neprijatelj u nevolji, bez obzira što mi je učinio, pozvan sam poslužiti ga ljubavlju. Drugi imperativ je *Činite dobro onima koji vas mrze*. Mržnja nije tek samo jednostavna antipatija prema onima koji nam se ne sviđa-

ju. Čovjek koji mrzi želi drugoga uništiti, želi da drugi ne postoji. Kada nas netko mrzi, po naravi bismo ga htjeli povrijediti, poništiti, željeti mu zlo. Nije poteškoća kada antipatija prema nekome i dalje ostane prisutna, ali je problem kada preraste u mržnju. Isus traži sasvim drugačiji pristup. On nas poziva usrećiti onoga koji nas mrzi! Činiti dobro ne znači odobravati nečije geste, pomilovati u stavovima. Činiti dobro znati zauzeti i čvrsti stav prema osobi kako bi osoba rasla. Zadovoljavati nečije potrebe doprinijelo bi još goroj situaciji. Pozvan sam učiniti sve kako bi druga osoba rasla, mijenjala se. Hoće li ljubav pak pronaći ploda? To ne znamo. Možda će osoba postati još grublja, no pozvan sam ljubiti. U naravi Božje loze jest donositi plod, ukoliko Božji sok teče našim žilama. Treći imperativ jest *Blagoslivljate one koji vas proklinju*. Blagoslivljati znači govoriti dobro nad drugom osobom. Bog nas blagoslivlje darujući nam život. Blagosloviti znači željeti život u obilju drugoj osobi. Kada kršćanin blagoslivlja to znači da želi da druga osoba bude sretna i sve će poduzeti kako bi se to ostvarilo. Nije to la-

gan put, te stoga Isus izgovara četvrti imperativ *Molite za one koji vas progone*. Autentična molitva doprinosi promjeni. Moliti znači gledati svijet, druge i sebe onako kako nas Bog gleda. Tada postaje lakše. Sinkronizirati s vremena na vrijeme *software* svog bića s Božjim programima omogućava nam u životu plodonosno živjeti.

Kako to ostvariti u svakodnevnom životu?

Isus ponudu novoga svijeta tumači kroz praktične slike. *Okrenuti drugi obraz* znači, među ostalim, na nasilje ne odgovarati nasiljem. Mnoštvo je situacija gdje možemo u malim koracima to učiniti. Na primjer kada smo u prometu i zastali smo, drugi mogu prosvjedovati i trubiti. Na nama je

Michelangelo Merisi da Caravaggio, *Uhićenje Krista*, 1602.

što ćemo tada napraviti. Hoćemo li mržnjom odgovarati ili ljubavju uzvratiti? *Onomu tko ti otima gornju haljinu ne krati ni donje*, nastavlja Isus. Daj mu i tuniku. Paradoks. Ako nađeš onoga koji ti je ukrao gornju haljinu i vidiš da je bijedan i da se smrzava, podaj mu i svoju tuniku. *Svakomu tko od tebe ište daji*, odnosno nismo pozvani ispričavati se nego ići ususret drugima. Ako možeš pomoći, pozvan si pomoći, pa makar se radilo i o neprijatelju. Potrebno je bit mudar. *A od onoga tko tvoje otima ne potražuj*. Ne znači da trebamo biti pasivni, nego Isus savjetuje pozitivan pristup kako bi se utjecalo na zlikovca, to jest ne djelovati na isti način. Kršćanin ne podnosi nepravdu u šutnji, nego se aktivno zalaže za pravedan svijet, no odbija ono što nije u skladu s evanđeljem.

Zlatno pravilo kršćanske radosne vijesti

I kako želite da ljudi vama čine, tako činite i vi njima. Isus počinje s mudrim savjetom kada promišljamo što učiniti. Kada bi bio u toj situaciji što bi htio da ti druge osobe učine? Ono što je karakteristično za ljubav, agapan, jest besplatno ljubiti, ne tražeći ništa zauzvat. Ako ljubite koji vas ljube što činite onda besplatno? Ljubav ne traži zauzvat, jer ljubav čini ono što je u njezinoj naravi. Ljubiti, ne očekujući zauzvat od druge osobe, to je ljubav kojom nas Bog ljubi. Činiti dobro isto uključuje to da ne očekujemo kako ćemo tako završiti u raju, jer to je egoistična ljubav. Dakako da činiti dobro jest najbolje što možemo za sebe učiniti, no to je tek posljedica našeg djelovanja. Ljubiti pak ne očekujući da ću nešto dobiti zauzvat jest i sreća ljubavi.

Vrhunac kršćanske etike i najveća nagrada što je možemo dobiti

Nego, ljubite neprijatelje svoje. Činite dobro i pozajmljujte ne nadajući se odatle ničemu. I bit će vam plaća velika, i bit ćete sinovi Svevišnjega jer je on dobrostiv i prema nezahvalnicima i prema opakima. Ljubav prema neprijatelji-

ma jest prilika pokazati besplatnost ljubavi. Božji Duh i snaga nas može uvoditi u ovakvu ljubav. Besplatnost ljubavi svjedočanstvo je Božje ljubavi. Tako je moguće otkriti radost ljubavi. Nagrada je biti sinovi Svevišnjega koji je dobrostiv. Nema veće nagrade doli biti sin Svevišnjega koji ljubi i samo ljubi. Bog očituje svoj identitet u tome što ljubi neprijatelja. Sin Božji se ponaša kao Otac koji je na nebesima.

Milosrđem Božjim odvezivati vezice nepraštanja i obnavljati se u dostojanstvu sinova i kćeri Božjih

Biti milosrdni kao što je Otac milosrdan znači osjećati utrobom ljubavi prema drugoj osobi. To je Božja ljubav prema svima. Biti milosrdan ne znači sve opravdavati, jer grijehom sebi nanosimo zlo. Zlo nas čini manje ljudima. Bog ljubi svakog čovjeka bez obzira što je učinio. Bog ne opravdava zla djela, nego ljubi svoja stvorenja. Upravo jer je Bog takav i mi smo pozvani biti kao što je Otac naš milosrdni. Što je potrebno da bi se to ostvarilo? Ne suditi i ne osuđivati. Znači li to da treba nijekati zlo koje je učinjeno? Ne. Osobu nismo pozvani osuditi, no zlo djelo da. Bog ne osuđuje nikoga. Bog ljubi. Osuditi nekoga znači vezati ga za zlo djelo koje je učinio, a osoba nije pozvana biti vezana za zlo. Zatim Isus poziva opraštati, odnosno osloboditi drugu osobu. Odvezati osobe od njihovih pogrešaka znači ne vezati im omče oko vrata i držati ih na uzici nego puštati da se obnavljaju u dostojanstvu. To ne znači negirati ono što je osoba loše učinila, ali niti vezati je omčom ucjene, nego oslobađati od tereta osuđivanja. Tako učimo i sami sebe oslobađati. I za kraj Isus poziva darivati, darivati sve, a zauzvat ćemo dobiti mjeru dobru, nabijenu, natresenu, preobilnu. Koji je to dar? Ne neko mjesto u raju, nego veća sličnost Bogu koji nas je stvorio i koji nas je obdario svakolikim dobrom. Velika je sreća hodati i gledati okolo sebe sinove i kćeri Božje koji tako postupaju.

Josip Bošnjaković

Osma nedjelja kroz godinu

27. veljače 2022.

ULAZNA PJESMA

Gospodin mi je zaštita,
na polje me prostrano
izvede, spasi me jer sam
mu mio. (Ps 18, 19-20)

ZBORNA MOLITVA

Gospodine, ravnaj tijekom
svjetskih zbivanja: da
živimo u miru te radosno i
slobodno tebi služimo.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Bože, sve što ti prinosimo
tvoj je poklon, a ti ga ipak
primaš kao znak naše
pažnje. Tvoji su darovi
jedino što imamo: daj da
nam donesu vječnu
nagradu. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Pjevat ću Gospodinu
koji mi učini dobro,
pjevat ću imenu
Gospodina Svevišnjeg.

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, nahranio si
nas darom spasenja.
Još te molimo: ovim
otajstvom vremenite
okrepe privedi nas
zajedništvu života
s tobom. Po Kristu.

Prvo čitanje Sir 27,4-7

Nikoga ne hvali prije no što progovori.

Čitanje Knjige Sirahove

Kad se sito tresse, mekinje ostaju: tako i nedostaci čovjekovi izbijaju u govoru njegovu. Lončarove posude peč iskušava, a čovjeka njegov govor. Obradu voćke očituje njezin plod: tako i riječi čovjekove otkrivaju njegove osjećaje. Nikoga ne hvali prije no što progovori jer govor je kušnja ljudi.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 92, 2-3. 13-14. 15-16

Pripjev: Dobro je slaviti Gospodina.

Dobro je slaviti Gospodina,
pjevati imenu tvome, Svevišnji;
naviještati jutrom ljubav tvoju
i noću vjernost tvoju.

Ko palma cvate pravednik
i raste ko cedar libanonski.
Zasađeni u domu Gospodnjemu
cvatu u dvorima Boga našega.

Rod donose i u starosti,
sočni i puni svježine:
da navijeste kako je pravedan Gospodin,
Hrid moja, onaj na kome nema nepravde.

Drugo čitanje 1 Kor 15, 54-58

Daje nam pobjedu po Isusu Kristu.

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima

Braćo: Kad se ovo raspadljivo obuče u neraspadljivost i ovo smrtno obuče u besmrtnost, tada će se obistiniti riječ napisana:

*Pobjeda iskapi smrt.
Gdje je, smrti, pobjeda tvoja?
Gdje je, smrti, žalac tvoja?*

Žalac je smrti grijeh, snaga je grijeha zakon. A hvala Bogu koji nam daje pobjedu po Gospodinu našem Isusu Kristu! Tako, braćo moja ljubljena, budite postojani, nepokolebljivi, i obilujte svagda u djelu Gospodnjem znajući da trud vaš nije neplodan u Gospodinu.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Fil 2, 15d.16a

Aleluja! Svijetlite kao svjetlila u svijetu
držeći riječ života. Aleluja!

Domenico Fetti,
Prispodoba o trunu i brvnu, 1619.

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre,
uputimo ponizne prošnje vječnom
Ocu koji nas neizmjernom ljubavlju
i strpljivošću privodi na put spasenja:

Povedi nas pravim putem, Gospodine!

1. Tvoj je Sin za ovozemaljskog života naučavao kako živjeti u zajedništvu s drugima. Daj da tvoja Crkva nasljeđuje primjer Kristova života i njeguje zajedništvo u različitosti, molimo te.
2. Svećenici tvoje Crkve neumorno skrbe za povjerene im duše. Upravljaj njihove korake prema putu svoga milosrđa, molimo te.
3. Mnoge si muškarce i žene pozvao u učiteljsko zvanje. Daj da im u poučavanju i odgoju mladih naraštaja uzor bude tvoj Sin Isus koji je poučavao pružajući primjer svojim životom, molimo te.
4. Iz naših srdaca izvire svako dobro, ali i zlo. Podaj nam hraniti se Božjom riječi kako bi nam srca bila poučena dobroti i milosti, te odbacila svako zlo, molimo te.
5. Često smo usmjereni na grijeha i propuste drugih, a svoje ne želimo priznati. Otvori nam oči kako bismo uvidjeli svoju grešnost i iskreno se pokajali, molimo te.

Oče vječni, uputili smo ti ove ponizne prošnje. Očisti nas od grijeha i daj da čvrsto prionemo uz nauk tvoga Sina kako bi naš život bio poput stabla koje rađa dobrim i obilatim plodom. Po Kristu, Gospodinu našem.

Evandjelje Lk 6, 39-45

Iz obilja srca usta govore.

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Kaza Isus učenicima prispodobu: »Može li slijepac slijepca voditi? Neće li obojica u jamu upasti? Nije učenik nad učiteljem. Pa i tko je posve doučen, bit će samo kao njegov učitelj.

Što gledaš trun u oku brata svojega, a brvna u oku svome ne opažaš? Kako možeš kazati bratu svomu: »Brate, de da izvadim trun koji ti je u oku«, a sam u svom oku brvna ne vidiš? Licemjere! Izvadi najprije brvno iz oka svoga pa ćeš onda dobro vidjeti izvaditi trun što je u oku bratovu.

Nema dobra stabla koje bi rađalo nevaljalim plodom niti stabla nevaljala koje bi rađalo dobrim plodom. Tâ svako se stablo po svom plodu poznaje. S trnja se ne beru smokve niti se s gloga grožđe trga.

Dobar čovjek iz dobra blaga srca svojega iznosi dobro, a zao iz zla iznosi zlo. Tâ iz obilja srca usta mu govore.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	76.2	Gospodin mi je zaštita
ili:	223	S nama je Gospod
ili:	220	Gdje god su dvojica
Otpjevni psalam:		Dobro je slaviti Gospodina (www.hilp.hr)
Prinosna:	XV	Oče, primi žrtvu ovu
Pričesna:	273	Ja sam s vama
	101	Kušajte i vidite
Završna:	175	O srce Sina Božjega

»Samo srcem čovjek dobro vidi, bitno je očima skriveno«

Evo moje tajne. Sasvim je jednostavna: čovjek samo srcem dobro vidi. Bitno je očima skriveno. Ovom rečenicom kao da Antoine de Saint-Exupery u svom u književnom klasiku »Mali princ« sažima smisao današnjih liturgijskih čitanja. Koristeći sjećanje na djetinjstvo kako bi pokazao da smo svi na neki način još mala djeca, on ne potiče nostalgичno nastojanje ili želju za povratkom u prošlost, nego prihvaćanje svega što izgrađuje odraslo ljudsko biće. Ne smijemo zaboraviti da smo mi ljudi posebna bića, sačinjena od mašte, pamćenja i teško dostignutih vrlina. Prošlost je dio nas, a »Mali princ«, kao i sve sjajne knjige, podsjećaju nas na to tko smo i što nas čini toliko posebnima, odvlačeći nas u svijet u kojem bitno nije samo ono vidljivo, nego nevidljivo, a do nevidljivog se dopire srcem djeteta, čistim i povjerljivim.

Srcе – mjesto susreta s Bogom

Srcе u kršćanstvu ima simboliku jezgre čovjekova bića, iz kojeg proizlazi čovjekov emotivni život. Ono je mjesto susreta Riječi Božje i vjere, molitve i moralnih postupaka, ono je središte čovjekove duhovne i životne dinamike. Sama latinska riječ za srcе »cor«, ukazuje nam da je ono uistinu jezgra, boravište gdje jesam, gdje stanujem (biblijski gdje silazim, nutrina). Srcе je mjesto odluke i duševnih težnji, mjesto istine koju spoznajemo umom i ovdje pohranjujemo, koju u srcu prebiremo i gdje se na tom tragu opredjeljujemo za smrt ili život. Ono je mjesto susreta, jer kao slika Božja živimo u odnosu, relaciji, stoga je ono i mjesto saveza. Široko i bogato značenje srca koje nam biblijski govor predočuje uvodi nas u otajstvo Boga i čovjeka. Bog je čovjeku udahnuo život i učinio ga djetetom Božjim, dao nam dio svoga identiteta. Darovao nam svoj duh po kojem je nastala naša duša. Time srcе postaje središte našeg bića, prostor su-

Domenico Fetti, *Slijepac vodi slijepca*, 1655.

sreta našeg razuma, volje, osjećaja, našeg duha i tijela - svega što mi jesmo. Čovjek koji kao iskreni bogotražitelj spaja ove stvarnosti i povezuje u svome srcu, postaje dionik blaženstava. »Blago onima koji su čista srca, oni će Boga gledati!« (Mt 5,8).

Pavao u Prvoj poslanici Korinćanima govori o pobjedi neraspadljivog nad raspadljivim, besmrtnosti nad smrću i grijehom. Na trenutak izgleda kao da se Pavao ruga smrti i grijehu kada kaže: »Gdje je smrti, pobjeda tvoja? Gdje, je smrti, žalac tvoj?«. Međutim, u isto vrijeme daje ključ i odgovor za postići neraspadljivo i besmrtno, ono što očima još ne vidimo - vječni život - a to je postojanost i nepokolebljivost u Kristu koji nam daje pobjedu nad strahom od prolaznog i smrti, onim što vidimo. Takav stav potiče u nama plodno djelovanje, vršenje djela Gospodnjeg - Božje volje. Pavao zato potiče na čuvanje

poklada vjere i čvrsto prisanjanje uz Krista kao zalag pobožnog života - života koji se živi po Božjem. Time dotiče jezgru čovjekova bića, njegovo srce. Iako se ono izričito ne spominje u ovom odlomku, na tragu novoza-vjetne misli ono je mjesto u kojem preobra-žen um pohranjuje Riječ u srcu koje, također preobraženo, postaje ono koje čovjeka po-kreće, ostvaruje i definira, otvarajući ga za nevidljive stvarnosti, a opet bitne.

Slijediti Učiteljev primjer

Odlomci i Knjige Sirahove i Lukinog evan-đelja u tome su još jasniji i konkretniji. Sirah, koristeći slike iz praktičnog života, pokazuje kako ono što čovjek misli iskazuje osjećajima, a osjećaji se očituju u njegovom govoru. Pojedinaac određeno vrijeme može prikrivati svoje stvarno nutarnje stanje u govoru, ali ne predugo, jer govor vrlo brzo pokaže njegovu nutrinu. Matej će u svome evanđelju izričito reći kako iz čovjekova srca izvire »...opake namisli, ubojstva, preljubi, bludništva, kra-đe, lažna svjedočanstva, psovke. To oneči-šćuje čovjeka...« (Mt 15,16-20). Sirah na tragu mudrosti staroga svijeta upozorava čitatelja da se ne oduševljava odmah s nekim dok ne čuje što govori i kako govori, jer takva će mu naposljetku biti i djela. Međutim da i govor nije dovoljan kriterij o prosudbi nečijih misli koje će s vremenom postati i djelo, pokazuje Luka u današnjem evanđelju.

Isus putem slikovitog govora o slijepcu koji vodi slijepca te naposljetku obojica upadaju u jamu, ukazuje na puno više kriterije procje-ne čovjekove nutrine od govora. Na temelju usporedbi i slikovitog govora Isus govori da je slijep tko želi druge učiti ili voditi Božjim putem, a sam ne poznaje Božji put, i na kraju će povući sve druge sa sobom u propast. Pri-tom misli na ljude koji ne razumiju ništa ni o Bogu, ni o sebi, ni o čovjeku pored sebe, ali su umišljeni i misle da mogu pokazivati mjero-davno pravi put u život. Oni zaslijepljeni svo-jom umišljenom veličinom ne vide apsolutno ništa. Stoga se čovjek mora uvijek pitati *tko je moj učitelj* i biti u stanju učenitva. Učenik je uvijek podređen učitelju, on sluša i uči gradi-

Zbog čega baš srce i oko? Srce je središte osobe iz kojega proizlazi dublje gledanje i prosudba, a oko je otvor, prozor srca kroz koji ono promatra svijet i ljude. U srcu se zapravo rađaju i dobro i zlo, koji se potom očituju nazvan preko oka pa zatim preko konkretnih čovjekovih čina dobivaju svoj konačan oblik i logičan završetak. Ako je tomu tako, a iskustvo pokazuje da doista jest, iz toga nužno proizlaze i posljedci koji imaju nemaloga utjecaja na cjelokupan život i na svekoliko praktično ljudsko djelovanje.

Božo Lujčić

vo do učiteljevih nogu. Učenik nije student, jer student uči glavom, učenik uči srcem. Ako je Učitelj samilostan, sućutan, ako Učitelj prašta i ima smilovanja, moraju i učenici slijediti Učiteljev primjer. Isus tako stalno govori o tome kako je svojim bio u svemu primjer koji treba slijediti. Životom, praksom, a ne samo na riječima. Dakle, želimo li brata prekori-ti, najprije moramo učiniti prijekor samima sebi. Tko previđa svoju osobnu izopačenost, a bližnjemu, bratu spočitava njegovu, obični je dvoličnjak. Svatko ima svoju sjenu, svoju dru-gu, neosvijetljenu životnu stranu. Čovjek se mora suočiti s vlastitom sjenom, upoznati je i prihvatiti. Čovjek preobražava i mijenja samo ono što prihvaća. U toj sjeni počiva potisnuti život. Zato je Isusov govor o srcu, kojim za-vršava odlomak, govor o dobru ili zlu koje se iz njega iznosi, a iz tog obilja čovjek govori i djeluje na spasenje ili propast.

Sažimljući Sirahovu mudrost staroga svi-jeta, Lukino evanđelje i Pavlovu poslanicu, čisto i djetinje srce jest ono po Božjoj mje-ri koje izabire dobro i život. Zato redak iz Psalma 51: »Čisto srce stvori mi Bože i duh postojan obnovi u meni« (Ps 51,12) jest po-ziv na čistoću i preobrazbu nutrine, jezgre našeg života, i obnovu postojanosti (usp. 1Kor 15,57).

Daniel Patafta

Pepelnica

2. ožujka 2022.

ULAZNA PJESMA

Ti, Gospodine, ljubiš sva bića, i ne mrziš ni jedno koje si stvorio. Blago kažnjavaš prestupnike, koriš ih i opominješ za grijehе njihove, da se ostave zloće, jer ti si Bog naš. (Mudr 11,24–25.27)

ZBORNA MOLITVA

Gospodine, započinjemo korizmu posta, molitve i bratske ljubavi. Udijeli nam jakost protiv navala duha zloće i ustrajnost u dobrim djelima. Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, na početku korizme prinosimo ti ovu žrtvu. Molimo te da nam djela pokore i ljubavi ukrote zle požude te čisti od grijehа proslavimo muku tvoga Sina. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Onaj što o Zakonu Gospodnjem misli dan i noć u svoje vrijeme plod donosi. (Ps, 1,2-3)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, primljena otajstva nek nam pomognu u korizmenom zalaganju da naši postovi budu tebi mili a nama ljekoviti. Po Kristu.

Prvo čitanje J1 2,12-18

Razderite srca, a ne halje svoje!

Čitanje Knjige proroka Joela

»Sada, govori Gospodin, vratite se k meni svim srcem svojim posteć, plačuć i kukajuć.« Razderite srca, a ne halje svoje! Vratite se Gospodinu, Bogu svome, jer on je nježnost sama i milosrđe, spor na ljutnju, a bogat dobrotom, on se nad zlom ražali. Tko zna neće li se opet ražaliti, neće li blagoslov ostaviti za sobom! Prinose i ljevanice Gospodinu, Bogu našem! Trubite u trublju na Sionu! Sveti post naredite, oglasite zbor svečani, narod saberite, posvetite zbor. Sabe-rite starce, sakupite djecu, čak i nejač na prsima. Neka ženik iziđe iz svadbene sobe, a nevjesta iz odaje. Između trijema i žrtvenika neka tuže svećenici, sluge Gospodnje. Neka mole: »Smiluj se, Gospodine, svojem narodu! Ne prepusti baštine svoje sramoti, poruzi naroda. Zašto da se kaže među narodima: Gdje im je Bog?« Tad Gospodin, ljubomoran na zemlju svoju, smilova se svom narodu.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 51,3-6a.12-13

Pripjev: Smiluj se, Gospodine, jer sagriješismo!

Smiluj mi se, Bože, po milosrđu svome, po velikom smilovanju izbriši moje bezakonje! Operi me svega od moje krivice, od grijehа me mojeg očisti!

Bezakonje svoje priznajem, grijeh je moj svagda preda mnom. Tebi, samom tebi ja sam zgriješio i učinio što je zlo pred tobom!

Čisto srce stvori mi, Bože, i duh postojan obnovi u meni! Ne odbaci me od lica svojega i svoga svetog duha ne uzmi od mene!

Drugo čitanje 2Kor 5,20-6,2

Pomirite se s Bogom... Evo, sad je vrijeme spasa!

Čitanje Druge poslanice svetog Pavla apostola Korinćanima

Braćo! Kristovi smo poslanici; Bog vas po nama nagovara. Umjesto Krista zaklinjemo: dajte, pomirite se s Bogom! Njega koji ne okusi grijehа Bog za nas grijehom učini da mi budemo pravednost Božja u njemu.

Kao suradnici opominjemo vas da ne primite uzalud milosti Božje. Jer on veli: »U vrijeme milosti usliših te i u dan spasa pomogoh ti.« Evo, sad je vrijeme milosno, evo sad je vrijeme spasa!

Riječ Gospodnja.

Obred pepeljenja

Pjesma prije Evanđelja Ez 33,11

Nije meni do smrti bezbožnikove,
govori Gospodin, nego da se obrati i živi.

Evanđelje Mt 6,1-6.16-18

Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti.

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima: »Pazite da svoje pravednosti ne činite pred ljudima da vas oni vide. Inače nema vam plaće u vašeg Oca koji je na nebesima. Kada dakle dijeliš milostinju, ne trubi pred sobom, kako to po sinagogama i ulicama čine licemjeri da bi ih ljudi hvalili. Zaista, kažem vam, primili su svoju plaću. Ti, naprotiv, kada daješ milostinju – neka ti ne zna ljevica što čini desnica, da tvoja milostinja bude u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti!

Tako i kad molite, ne budite kao licemjeri. Vole moliti stojeći u sinagogama i na raskršćima ulica da se pokažu ljudima. Zaista, kažem vam, primili su svoju plaću. Ti naprotiv, kad moliš, uđi u svoju sobu, zatvori vrata i pomoli se svomu Ocu, koji je u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti.

I kad postite, ne budite smrknuti kao licemjeri. Izobličuju lica da pokažu ljudima kako poste. Zaista, kažem vam, primili su svoju plaću. Ti naprotiv, kad postiš, pomazi glavu i umij lice da ne zapaze ljudi kako postiš, nego Otac tvoj, koji je u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	427	Ti, Gospodine
Otpjevni psalam:	429	Smiluj mi se, Bože
Kod pepeljenja:	426.4	Izmijenimo se
ili:	852	Pogledaj, Gospode
ili:	425	Između trijema i žrtvenika
ili:	451	K tebi vapim
Prinosna:	442	Bog oprosnik nam darova
ili:	456	Prosti, moj Bože
Pričesna:		Blago čovjeku (ŽV 1/2010)
	464	Milosti je čas
	438	Čuj, Stvoritelju milostiv
Završna:	462	Bog nam posla
ili:	455	O Isuse, ja spoznajem

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, danas započinjemo put milosti, molitve i posta. Uputimo stoga iskrene molitve vječnom Ocu da nas ohrabri i bude nam kompas na tom putu prema njegovom milosrdnom srcu. Recimo zajedno:

Duh postojan obnovi u nama!

1. Tvoja je Crkva zakoračila u vrijeme korizme. Prati je na tom putu snagom svoga Duha da ustraje u vršenju tvoje volje i širenju tvoga kraljevstva, molimo te.
2. Tvoji su svećenici izabrali izbliza te slijediti. Daj da ostave trag tvoje ljubavi na svim ljudima koje na tom putu sretnu, molimo te.
3. Pozvani smo činiti djela milosrđa, kao i brinuti za potrebite. Neka nam tvoje milosrdno srce bude uzor da ne uskraćujemo pomoć onima kojima je potrebna, molimo te.
4. Darovao si nam molitvu kao razgovor s tobom. Otvori nam srce kada ti pristupamo u tišini svoga bića i kroz iskrenu nas molitvu nauči rasti u vjeri, molimo te.
5. Posteci otkrivamo da propadljiva hrana nije najvažnija okrjepa tijelu. Podaj nam postiti i od loših djela kako bismo tijelu pružili duhovnu okrjepu i utažili glad duše za tobom, molimo te.

Vječni Oče, uputili smo ti ove molitve u nadi da ćeš ih uslišiti. Prati nas i čuvaj na našem korizmenom putu kako bismo do Uskrša stigli obogaćeni tvojim milosnim darovima. Po Kristu, Gospodinu našem.

Sestro/brate, sretan ti put!

Klasično razmišljanje o korizmi uvijek je povezano s hodom kroz pustinju u strogoj pokorničkome mentalitetu. Neki smatraju kako se korizmeno vrijeme koje započinje s Pepelnicom treba živjeti u strogoći i ozbiljnosti, jer ako ne bude tako, nešto će nam nedostajati. Postoje i oni koji ovo vrijeme doživljavaju površno, uzimajući samo današnji dan, ovu *Čistu srijedu* i posipanje pepelom kao svojevrsni sretni talisman... Ali, pustimo ovakva razmišljanja i promislimo o Korizmi kao o 40-dnevnom putovanju. O putovanju koje nas želi približiti Gospodinu sve do dana njegova slavnog uskrsnuća. Ovo vrijeme putovanja koje nam, ako se intenzivno živi, može pomoći da se odrekemo svega što nas sputava te nas može učiniti boljima. To je pravo korizmeno putovanje – povratno putovanje bez povratka. Crkva nam stoga danas ponovno nudi mogućnost duhovnog i ljudskog putovanja koje će nam omogućiti da se oslobodimo svih toksičnih otpada koje nas svakodnevica tjera da udišemo: loših međuljudskih odnosa, pogrešnih načina djelo-

vanja, suparništva, karijerizama, nametanja karaktera... A sve to s jednim jedinim ciljem, da na koncu putovanja stignemo do Uskrsa barem malo drugačiji.

Pod ovime se podrazumijeva da je riječ o jednom putovanju koje nam ne želi ništa oduzeti, već nas želi obogatiti. Na nama je da odaberemo čime ćemo se obogatiti: bilo duhom, kulturom, bilo ljubavlju... čak i ako ništa ne odaberemo, obogatit ćemo se: jer će odnosi (pozitivni ili negativni) na koje ćemo putem naići, ostaviti trag na nama. Važno je stoga već na samome početku pobrinuti se da kroz ovo vrijeme korizmenog putovanja ostavimo trag na ljudima s kojima putujemo, jednako kao na one koje susrećemo, jer u svakoj osobi koju sretnemo možemo susresti Isusa koji nam nešto govori ili nam daje.

Korizma – povratak Bogu

Danas s Pepelnicom počinje korizma, vrijeme od četrdeset dana kao priprema za Uskrs, ali i vrijeme priznavanja grijeha i vrijeme obraćenja. Liturgija nas izričito poziva kroz Božju riječ: *»Vratite se k meni svim srcem svojim posteć, plačuć i kukajući. Razderite srca, a ne halje svoje! Vratite se Gospodinu, Bogu svome, jer on je nježnost sama i milosrđe«* (Jl 2,12-13). Korizma je, dakle, prikladno vrijeme za put povratka Bogu! Na današnji dan, liturgija nam dolazi u susret s drevnim znakom pepela. Pepeo koji se stavlja na glavu podsjeća nas s jedne strane na našu slabost i krhkost, a s druge strane na veliku ljubav koju Bog ima prema svakome od nas.

Sveti Pavao u Drugoj poslanici Korinćanima piše: *»Umjesto Krista zaklinjemo: dajte, pomirite se s Bogom«* (2Kor 5,20b). Pomirenje s Bogom odvija se prije svega kroz njegovo milosrđe, koje dopire do nas u situaciji u kojoj se nalazimo, ali se ostvaruje i kroz iskrenu želju svakoga tko pristupa sakramentu pomirenja. Ovo je možda najbolja priprema za ovo korizmeno putovanje – pomiriti se s Bogom i bližnjim. Psalmist nas danas na to i podsjeća,

Carl Spitzweg, *Pepelnica, kraj karnevala*, 1855.-1860.

jer smo nekoliko puta ponavljali: »Smiluj se, Gospodine, jer sagriješismo« (usp. Ps 51). Svi smo mi grešnici, stoga već sada na početku prepoznamo svoju grešnost i krenimo na put prema kući milosrdnoga Oca.

Svidjeti se Bogu, ne drugima

Današnji evanđeoski odlomak je također dobra životna lekcija potrebna svakome kako bismo se usmjerili prema Bogu, ali i našoj braći i sestrama. Isus, kao što napominje evanđelist Matej, spominje tri stupa farizejske religioznosti: milostinju, molitvu i post. Ovi pokornički znakovi, kaže Gospodin, da bi bili doista takvi moraju proizaći iz iskrenosti srca. Ako ih činimo da nas netko pohvali, onda smo ništa drugo nego licemjeri! Apostol Pavao jasno piše: »Doista, nastojim li ovo pridobiti ljude ili Boga? Ili idem li za tim da ljudima ugodim? Kad bih sveudilj nastojao ljudima ugađati, ne bih bio Kristov sluga« (Gal 1,10). Ako dakle vodimo preveliku brigu samo o našem vanjskom izgledu kako bi nas prihvatili oni oko nas, mislimo samo na izgradnju vanjske slike koju možemo pokazati drugima, a zanemarujemo brigu za unutar-nju ljepotu kojom se trebamo Bogu svidjeti. Oni koji žive samo da bi udovoljili drugima na kraju postaju licemjeri i ne mogu biti Kristovi sluge! Oni koji žele ugoditi Bogu, s druge strane, doživljavaju njegovu prisutnost i žele vršiti njegovu volju kontinuirano, a ne povremeno. Pravi kršćanin živi svaki dan kako bi udovoljio Bogu i prije svake odluke pita se što je Božja volja. Ako želimo izvršavati Gospodinovu volju, možemo biti sigurni da nas ne će napustiti ni u nepovoljnim okolnostima, već će nam otvoriti put kroz Crveno more, i ne će dopustiti lavovima da nas rastrgaju. Oni koji hode u vjeri i povjerenju u Gospodina, čak i ako naiđu na svome životnom putovanju na oluje i oprečnosti, uvijek će u Gospodinu pronaći rješenja za probleme i odgovore na svaku potrebu, jer »Bogu ništa nije nemoguće« (Lk 1,37). Na nama je, dakle, da odaberemo želimo li ugoditi sebi, drugima ili Bogu, ali svjesni da će svaki izbor imati različite posljedice od drugih. Oni koji žive da bi zadovoljili sebe

Kako nas jeza hvata ako pogledamo u otvoren grob pa uz nekoliko kostiju vidimo koju pregršt siva pepela. »Spomeni se čovječe, da si prah i da ćeš se u prah pretvoriti!« Sve će postati pepeo. Prolaznost, to znači pepeo. Našu prolaznost, neprolaznost drugih. Našu, moju! Moj mi svršetak naviješta kad mi svećenik na početku korizme pepelom nekoć svježih zelenih grana minule cvjetne nedjelje nariše povrh čela križ govoreći: »Spomeni se čovječe, da si prah i da ćeš se u prah pretvoriti!«

Romano Guardini

na kraju postaju sebični, moleći se samo za osobnu korist, za trijumf samih sebe i u vlastite svrhe.

O snaženi Gospodinom

Kroz naše putovanje u vremenu obraćenja i čišćenja dopustimo da nas vodi Gospodinova riječ. Pepelnica je početak putovanja u kojemu želimo izići iz osrednjosti, od onih situacija na pola puta: ni svet ni grešnik, ni vruć ni hladan. Na putovanju neka nam Evanđelje bude terapija koju treba slijediti: terapija u kojoj ću putovati s Bogom, sa sobom i s drugima. A kao kompas na putu neka nam budu milostinja, molitva i post. Milostinja – ostvarena u brizi za bližnjega, predstavljena kao izlazak iz pohlepe, iz nekontrolirane želje koja nas, poput psa koji grize rep, čini praznima i vrti u krug. Molitva – iskren razgovor s Bogom, koji nas poziva da izađemo iz svojih čahura kako bismo naučili rasti i odrasli u remek-djelo Božje. Post – da otkrijemo glad duše za Bogom i njegovom riječju koja nas krijepi na svakodnevnom putu.

Krenimo stoga odvažno na putovanje! Na putovanje u kojemu ćemo upoznati i zagrliti Onoga koji nas oduvijek traži i čeka.

Sestro/brate, želim ti lijepo i blagoslovljeno putovanje!

Anđelo Maly

Prva korizmena nedjelja

6. ožujka 2022.

ULAZNA PJESMA

Zazvat će me a ja ću
ga uslišiti, spasit ću ga
i proslaviti, nasitit ću ga
danima mnogim.
(Ps 91, 15-16)

ZBORNA MOLITVA

Svemogućí Bože, udijeli
da godišnjom proslavom
korizme napredujemo u
spoznaji Isusa Krista i u
životu slijedimo njegov
primjer. Koji s tobom.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, prinosimo ti
kruh i vino za žrtvu što je
slavimo na početku
korizme. S tim darovima
uključí i nas u predanje
svoga Sina Isusa Krista.
Koji živi.

PRIČESNA PJESMA

Ne žívi čovjek samo o
kruhu, nego o svakoj riječi
što izlazi iz Božjih usta.
(Mt 4, 4)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, nasitio si nas
kruhom s neba. Njime se
vjera hrani, nada krijepi,
ljubav jači. Nauči nas,
molimo te, gladovati za
Isusom Kristom, kruhom
živim i pravim, i živjeti od
svake riječi što izlazi iz
tvojih usta. Po Kristu.

Prvo čitanje Pnz 26, 4-10

Vjeroispovijest izabranog naroda.

Čitanje Knjige Ponovljenog zakona

Mojsije je govorio narodu: »Zatim će svećenik uzeti iz tvoje ruke košaru i položiti je pred žrtvenik Gospodina, Boga tvoga. Ti onda odgovori i reci pred Gospodinom, Bogom svojim: 'Moj je otac bio aramejski lutalac; on je s malo čeljadi sišao u Egipat da se skloni. Ondje je postao velikim, brojnim i moćnim narodom. Egipćani su s nama postupali loše; tlačili su nas i nametnuli nam teško ropstvo. Vapili smo Gospodinu, Bogu otaca svojih. Gospodin je čuo vapaj naš; vidje naš jad, našu nevolju i našu muku. Iz Egipta nas izvede Gospodin rukom jakom i mišicom ispruženom, velikom strahotom, znakovima i čudesima. I dovede nas na ovo mjesto i dade nam ovu zemlju, zemlju kojom teče med i mlijeko. I sad, evo, donosim prvine plodova sa tla što si mi ga, Gospodine, dao.' Stavi ih pred Gospodina, Boga svoga, i pred Gospodinom, Bogom svojim, duboko se nakloni.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 91, 1-2.10-15

Pripjev: Gospodine, budi sa mnom u nevolji!

Ti što prebivaš pod zaštitom Višnjega,
što počivaš u sjeni Svemogućega,
reci Gospodinu: »Zaklone moj! Utvrdo moja!
Bože moj u koga se uzdam!«

Neće te snaći nesreća,
nevolja se neće prikučiti šatoru tvojemu.
Jer anđelima svojim zapovjedi
da te čuvaju na svim putima tvojim.

Na rukama će te nositi
da se gdje nogom ne spotakneš o kamen.
Nogom ćeš gaziti lava i ljuticu,
zgazit ćeš lavića i zmiju.

Izbavit ću ga jer me ljubi,
zakrilit ga jer poznaje ime moje.
Zazvat će me, a ja ću ga uslišiti,
s njim ću biti u nevolji,
spasit ću ga i proslaviti.

Drugo čitanje Rim 10, 8-13

Vjeroispovijest Kristova vjernika.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Bráćo: Što veli Pismo? Blizu ti je Riječ, u ustima tvojim i u srcu tvome – to jest Riječ vjere koju propovijedamo. Jer ako ustima ispovijedaš da je Isus Gospodin, i srcem vjeruješ da ga je Bog uskrisio od mrtvih,

Mattia Preti, *Krist napastovan od Sotone*, 1680.

bit ćeš spašen. Doista, srcem vjerovati opravdava, a ustima ispovijedati spasava. Jer veli Pismo: Tko god u nj vjeruje, neće se postidjeti. Nema uistinu razlike između Židova i Grka jer jedan je Gospodin sviju, bogat prema svima koji ga prizivlju. Jer: Tko god prizove ime Gospodnje, bit će spašen.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Mt 4, 4b

Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta.

Evanđelje Lk 4, 1-13

Duh ga je vodio pustinjom gdje bijaše iskušavan.

U ono vrijeme: Isus se, pun Duha Svetoga, vratio s Jordana i Duh ga četrdeset dana vodio pustinjom, gdje ga je iskušavao đavao. Tih dana nije ništa jeo, te kad oni istekoše, ogladnje. A đavao mu reče: »Ako si Sin Božji, reci ovom kamenu da postane kruhom.« Isus mu odgovori: »Pisano je: 'Ne živi čovjek samo o kruhu.'« I povede ga đavao na visoko, pokaže mu odjednom sva kraljevstva zemlje i reče mu: »Tebi ću dati svu ovu vlast i slavu njihovu jer meni je dana i komu hoću, dajem je. Ako se dakle pokloniš preda mnom, sve je tvoje.« Isus mu odgovori: »Pisano je: 'Klanjaj se Gospodinu, Bogu svomu, i njemu jedinomu služi!'« Povede ga u Jeruzalem i postavi na vrh Hrama i reče mu: »Ako si Sin Božji, baci se odavde dolje! Ta pisano je: 'Anđelima će svojim zapovjediti za tebe da te čuvaju.' I: 'Na rukama će te nositi da se gdje nogom ne spotakneš o kamen.'« Odgovori mu Isus: »Rečeno je: Ne iskušavaj Gospodina, Boga svojega!«

Pošto iscrpi sve kušnje, đavao se udalji od njega do druge prilike.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:		Zazvat će me (ŽV 2/2012)
ili:	447	Spasi, Kriste, svoje djelo
Otpjevni psalam:	431	Budi, Gospode
Prinosna:	464	Milosti je čas
Pričesna:	449	Ne živi čovjek samo o kruhu
	199-200	O, Kruše živi, milosni
	246	Ovdje je sada
Završna:	455	O Isuse, ja spoznajem

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, uputimo svoje molitve nebeskom Ocu koji nikada ne napušta one koji mu se raskajana srca utječu:

Nasiti nas kruhom života!

1. Sveti nas Pavao uči kako se prava vjera rađa u iskrenom srcu i ustima ispovijeda. Daj da tvoja Crkva neumorno ispovijeda vjeru u jednoga i pravoga Boga, molimo te.
2. Papa, biskupi i svećenici pozvani su naviještati tvoju Riječ. Hrabri ih svojim duhom kako bi u svakom trenu svjedočili spasenje u imenu Kristovom, molimo te.
3. Mnogo je ljudi u ovome svijetu koji obiluju materijalnim, no gladni su ljubavi. Podaj im spoznati kako nam nije živjeti samo o kruhu, već nam je potrebno tvoje srce koje nas neizmjerljivo ljubi, molimo te.
4. Svijet je prepun primamljivih ponuda koje olakšavaju ovozemaljski život. Daj nam u tom obilju prepoznati prave vrijednosti i svaki svoj napor usmjeriti u vršenje tvoje volje, molimo te.
5. Pritisnuti životnim problemima i teškoćama, osjećamo teret kušnje. Hrabri nas u životnim kušnjama kako ne bismo skrenuli s tvoga milosnog puta u propast, molimo te.

Oče nebeski, svjesni smo svoje grešnosti, ali se želimo samo tebi klanjati i tebi jedinome služiti. Utječemo se stoga tvome milosrdnom srcu jer je ono jedino kadro promijeniti naše živote i privesti nas na put spasenja. Po Kristu, Gospodinu našem.

Kušnja

Nalazimo se na početku Korizme i čitamo četvrto poglavlje Lukinoga evanđelja koje govori o Isusovoj kušnji. Odmah smo smješteni unutar pustinje, jer Duh je Isusa četrdeset dana vodio pustinjom gdje ga je iskušavao đavao. U našem shvaćanju pustinja je beživotno mjesto na kojem čovjek nerado boravi, ali za Sveto pismo Staroga zavjeta pustinja je mjesto gdje je Gospodin Bog na poseban način bio sa svojim narodom, jer četrdeset je dana Mojsije proveo na brdu Sinaju dok je primao Zakon, a narod je četrdeset godina živio u pustinji. Kroz čitavo to razdoblje, Gospodin Bog hranio je i pojiio narod, iako se narod često bunio protiv Gospodina u različitim kušnjama kroz koje je prolazio.

Potpuno je razumljivo da evanđelist Luka u pozadini svojega izvještaja ima ovo biblijsko iskustvo pustinje, te Isusa kao miljenika i Sina Božjega stavlja uz bok izabranoga naroda, koji je također bio miljenik Božji. Zanimljivo je da đavao dva puta govori Isusu, i to u prvoj i trećoj kušnji: »...Ako si Sin Božji...«, a Luka na kraju trećega poglavlja u Isusovom rodoslovlju zaključuje da je bio Sin Božji. Što zapravo znači biti Sin Božji? U moderno vrijeme često čitamo o životima slavnih i bogatih, koji su svoju djecu namirili do trećega koljena, te biti sin ili kći takvih bogataša ili princeza zapravo znači biti osiguran do zuba. Iz Isusovih odgovora na kušnje kojima ga đavao kuša saznajemo zapravo potpuno suprotno što to znači biti miljenik ili Sin Božji.

»Ne živi čovjek samo o kruhu«

Glagol »iskušavati«, grčki *peirazo*, i imenica »kušnja«, grčki *peirasmos*, uokviruju ovo evanđelje (Lk 4,1-13), i ova nam stilska figura inkluzije pomaže shvatiti glavnu misao vodi-lju cijeloga evanđeoskoga teksta, a to je kušnja. Evanđelist zaključuje da se đavao udaljio od Isusa do druge prilike. Upotrijebimo li tražilicu u nekom od biblijskih programa, tražeći grčku riječ *peirasmos* ili »kušnja«, lako pronalazimo tu »drugu priliku« u Isusovom

životu, a to je njegova molitva na Maslinskoj gori, koja je također uokvirena tom grčkom riječju kada Isus dva puta govori učenicima: »Molite da ne padnete u napast...« (usp. Lk 22,40.46). Iako Isus svoje riječi upućuje apostolima, jasno je iz teksta da njegova molitva na Maslinskoj gori pokazuje zapravo njegovu kušnju, ali i pobjedu nad kušnjom kada Isus kaže: »Oče! Ako hoćeš, otkloni ovu čašu od mene. Ali ne moja volja, nego tvoja neka bude!« (usp. Lk 22,42). Isus je u Lukinom evanđelju zapravo dva puta kušan, prvi puta u Lk 4,1-13, a drugi put na Maslinskoj gori u Lk 22,39-46 i dva puta je pobijedio napasnika. Na početku evanđelja pobijedio je đavla, a na Maslinskoj gori pobijedio je vlastitu volju ili samovolju, prihativši Očevu volju.

Vratimo li se na početak Lukinoga evanđelja, to jest na prvu Isusovu kušnju u Lk 4,1-13, tada vidimo da đavao zapravo Isusa kuša tri puta. Terminologijom narativne analize možemo ustvrditi da đavao tri puta zapliće situaciju i dovodi napetost u pripovijedanju unutar teksta do vrhunca, a Isus tri puta raspliće situaciju, i to u prva dva slučaja na temelju izričitih navoda Svetoga pisma, a u trećem slučaju na temelju usmene tradicije. Trostruka struktura kušnje kao da odgovara trostrukoj strukturi kušnje praroditelja u Eden u Knjizi Postanka 3,6.

Đavao najprije govori Isusu: »Ako si Sin Božji, reci ovom kamenu da postane kruhom.« Iz formulacije rečenice jasno je da on Isusa ne priznaje Sinom Božjim, već izaziva Isusa da učini nešto protiv same logike stvaranja, jer kamen nikad ne može čovjeka nasititi. Isus bi se na taj način trebao suprotstaviti Stvoritelju, koji kamen nije zamislio kao jelo. S druge strane, Isus je ovdje kušan na razini osnovnih potreba, jer hrana pripada osnovnim čovjekovim potrebama. Kako se često događa da je i moderni čovjek jednako kušan ovom kušnjom, kada se u osnovnim potrebama svojega života suprotstavlja namisli Boga Stvoritelja. Kratko i jasno Isus odgovara: »Ne

Ivan Kramskoy, *Krist u pustinji*, 1872.

živi čovjek samo o kruhu«, navodeći dio teksta Ponovljenoga zakona 8,3, dok drugi dio teksta slijedi: »...čovjek živi o svemu što izlazi iz usta Gospodinovih.« Ovaj tekst tumači boravak Izraelaca u pustinji, kada su doista živjeli od onoga što je Bog govorio kada ih je hranio, ali tekst također aludira na Gospodinov govor stvaranja, jer i tada je Bog govorio i nastalo je sve od čega mi i danas živimo.

»Klanjaj se Gospodinu, Bogu svomu, i njemu jedinomu služi!«

U drugoj kušnji đavao ponovno zapliće situaciju, odvođeći Isusa na visoko i pokazujući mu sva kraljevstva zemlje, govoreći: »Tebi ću dati svu ovu vlast i slavu njihovu jer meni je dana i komu hoću, dajem je. Ako se dakle pokloniš preda mnom, sve je tvoje.« Evanđelist Luka tako formulira đavlov govor u ovome retku da postaje jasno da je on lažac, što je očito na pozadini tekstova iz Knjige proroka Daniela: »Gledah u noćnim viđenjima i gle, na oblacima nebeskim dolazi kao Sin čovječji. On se približi Pradavnome i dovedu ga k njemu. Njemu bi predana vlast, čast i kraljevstvo, da mu služe svi narodi, plemena i jezici. Vlast njegova vlast je vječna i nikada ne će proći, kraljevstvo njegovo ne će propasti« (Dn 7,13-14). Isus, koji je Sin čovječji Knjige proroka Daniela, i kome pripada vlast, čast i

kraljevstvo, trebao se pokloniti đavlu da dobi je sve ono što mu je već pripadalo. Nije li upravo to napast modernoga čovjeka kada mu se obećavaju brda i doline stvorenoga svijeta, što mu ionako pripada, samo ako se odrekne Boga Stvoritelja, a pokloni se đavlu. Isus i tu kušnju pobjeđuje Božjom riječju, uzetom iz Knjige Izlaska 20,4-5 i Knjige Ponovljenoga zakona 5,8-9, a kada đavlu odgovara: »Klanjaj se Gospodinu, Bogu svomu, i njemu jedinomu služi!«, ne govori samo načelno da se čovjek treba klanjati Bogu, već đavlu govori da se on treba pokloniti Sinu Božjemu, to jest Isusu koji je Bog. Na taj način Isus pokazuje pravu samosvijest, što često nedostaje modernome čovjeku, koji prestaje biti svjestan da je sin i kći Boga Stvoritelja.

»Ne iskušavaj Gospodina Boga svojega«

Đavao je shvatio što mu je Isus rekao, te treću kušnju započinje ponovno riječima: »Ako si Sin Božji... Nije mu se on poklonio, kao što mu je to Isus rekao učiniti, nego i dalje omalovažava Isusa, preispitujući njegovo božansko sinovstvo. Dovodi ga u Sveti grad, postavlja ga navrh Svetog hrama i navodi mu Sveto pismo. Treća kušnja jest kušnja preuzetnosti ili iskušavanja Božje svetosti i njegove prisutnosti. Kako se često događa u moderno vrijeme da čovjek kaže: »Pa, gdje je Bog kada se sve to meni događa? Zašto šuti? Je li Bog doista prisutan u mom životu?« Isus ne želi u ovom trenutku iskušavati Oca, već će ga u ime čitavoga čovječanstva na križu ponizno moliti i pitati: »Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?« (Usp. Mk 15,34).

Kada u ovo korizmeno vrijeme razmišljamo o Isusovim kušnjama, molimo svakoga dana u molitvi Očenaša: »...i ne uvedi nas u napast...«. U Lukinom evanđelju (Lk 11,4) i u Matejevom evanđelju (Mt 6,13) unutar molitve Očenaša za napast se koristi ista grčka riječ *peirasmos*, kao i za Isusovu kušnju, onu s početka Lukinoga evanđelja i onu na Maslinskoj gori. Na temelju Isusovih kušnja bolje razumijemo i vlastite kušnje ili napasti, od kojih molimo da nas nebeski Otac očuva.

Mladen Horvat

Druga korizmena nedjelja

13. ožujka 2022.

ULAZNA PJESMA

Moje mi srce govori:
»Traži lice njegovo!«
Da, lice tvoje, Gospodine,
ja tražim. Ne skrivaj lica
svoga od mene.
(Ps 27, 8-9)

ZBORNA MOLITVA

Bože, ti nam zapovijedaš
da slušamo tvoga
ljubljenoga Sina. Krijepi
nas svojom riječi i čisti
nam pogled duha, da se
radujemo s gledanja tvoje
slave. Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Molimo te, Gospodine, da
ova žrtva izbríše naše
krivice te nam dušu i tijelo
posveti za slavlje
vazmenih blagdana.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Ovo je Sin moj, Ljubljeni!
U njemu mi sva milina.
(Mt 17, 5)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, primili smo
otajstva proslave tvoga
Sina. Primi našu hvalu što
nam već na zemlji daješ
dijela s nebesnicima.
Po Kristu.

Prvo čitanje Post 15, 5-12.17-18

Bog sklapa savez s vjernim Abramom.

Čitanje Knjige Postanka

U one dane: Bog izvede Abrama i reče: »Pogledaj na nebo i zvijezde prebroj ako ih možeš prebrojiti.« A onda doda: »Toliko će biti tvoje potomstvo.« Povjerova Abram Gospodinu i uračuna mu se u pravednost. I reče mu Gospodin: »Ja sam Gospodin koji sam te izveo iz Ura Kaldejskoga da ti predam ovu zemlju u posjed.« Abram upita: »Gospodine moj, po čemu ću razaznati da ću je zaposjesti?« Odgovori mu: »Prinesi mi junicu od tri godine, kozu od tri godine, ovna od tri godine, jednu grlicu i jednoga golubića.« Sve mu to Abram donese i rasiječe na pole i metnu sve pole jednu prema drugoj; pticâ nije rasijecao. Ptice grabežljivice obarale se na leševe, ali ih je Abram rastjerivao. Kad je sunce bilo pri zalazu, pade Abram u dubok san i obuze ga jeza, mrak velik. Kad je sunce zašlo i pao gust mrak, pojavi se zadimljen žeravnjak i goruća zublja te prođu između onih dijelova. Toga je dana Gospodin sklopio savez s Abramom rekavši: »Potomstvu tvome dajem zemlju ovu od Rijeke egipatske do Velike rijeke, rijeke Eufrata.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 27, 1.7-9.13-14

Pripjev: Gospodin mi je svjetlost i spasenje.

Gospodin mi je svjetlost i spasenje:

koga da se bojim?

Gospodin je štit života moga:

pred kime da strepim?

Slušaj, Gospodine, glas moga vapaja,
milostiv mi budi, usliši me!

Moje mi srce govori: »Traži lice njegovo!«

Da, lice tvoje, Gospodine, ja tražim.

Ne skrivaj lica svoga od mene!

Ne odbij u gnjevu slugu svoga!

Ti, pomoći moja, nemoj me odbaciti!

Vjerujem da ću uživati dobra Gospodnja
u zemlji živih.

U Gospodina se uzdaj, ojunači se,
čvrsto nek bude srce tvoje:
u Gospodina se uzdaj!

Drugo čitanje Fil 3, 17-4, 1

Krist će nas suobličiti tijelu svomu slavnomu.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Filipljanima

Braćo: Nasljedovateljji moji budite i promatrajte one koji žive po uzoru koji imate u nama. Jer često sam vam govorio, a sada i plaćući

govorim: mnogi žive kao neprijatelji križa Kristova. Svršetak im je propast, bog im je trbuh, slava u sramoti – jer misle na zemaljsko. Naša je pak domovina na nebesima, odakle iščekujemo Spasitelja, Gospodina našega Isusa Krista: snagom kojom ima moć sve sebi podložiti on će preobraziti ovo naše bijedno tijelo i suobličiti ga tijelu svomu slavnomu. Stoga, braćo moja ljubljena i željkovana, radosti moja i vijenče moj, tako – čvrsto stojte u Gospodinu.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja

Iz sjajnog oblaka začu se Očev glas:
Ovo je Sin moj, Izabranik! Njega slušajte!

Evanđelje Lk 9, 28b-36

Dok se molio, izgled mu se lica izmijeni.

U one dane: Povede Isus sa sobom Petra, Ivana i Jakova te uzide na goru da se pomoli. I dok se molio, izgled mu se lica izmijeni, a odjeća sjajem zablista. I gle, dva čovjeka razgovarahu s njime. Bijahu to Mojsije i Ilija. Ukazali se u slavi i razgovarali s njime o njegovu Izlasku, što se doskora imao ispuniti u Jeruzalemu. No Petra i njegove drugove bijaše svladao san. Kad se probudiše, ugledaše njegovu slavu i dva čovjeka koji stajahu uza nj. I dok su oni odlazili od njega, reče Petar Isusu: »Učitelju, dobro nam je ovdje biti. Načinimo tri sjenice: jednu tebi, jednu Mojsiju, jednu Iliji.« Nije znao što govori. Dok je on to govorio, pojavi se oblak i zasjeni ih. Ušavši u oblak, oni se prestrašiše. A glas se začu iz oblaka: »Ovo je Sin moj, Izabranik! Njega slušajte!« I upravo kad se začu glas, osta Isus sam. Oni su šutjeli i nikomu onih dana nisu kazivali što su vidjeli.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:		Moje mi srce govori (ŽV 2/2012)
ili:	447.1	Spasi, Kriste, svoje djelo
Otpjevni psalam:		Gospodin mi je svjetlost i spasenje (vidi str. 40)
Prinosna:	447.2	Nek te dirne, Spasitelju
ili:	228.2	Nekad na križu
Pričesna:	242	O sveta gozbo
	456	Prosti, moj Bože
	248	Zdravo Tijelo
Završna:	463	Sretnih li vas

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, naša je domovina na nebesima i svako srce stremi k njoj, stoga se utecimo iskrenim prošnjama nebeskom Ocu:

Usliši nas, Oče!

1. Abramova nas poslušnost uči kako je svo svoje pouzdanje potrebno staviti u tvoje ruke. Daj da tvoja Crkva svu snagu za djelovanje u svijetu uvijek crpi u tvojoj Riječi, molimo te.
2. Iz naroda si izabrao svećenike da te izbliza slijede. Učini ih autentičnim nasljedovateljima Kristova nauka, molimo te.
3. Isusovi su učenici slijedili svog Učitelja i vjerovali njegovu nauku. Podaj i nama čvrstu vjeru da izbliza slijedimo tvoga Sina i svima nesebično naviještamo tvoju ljubav koju nam je svojim životom posvjedočio, molimo te.
4. Mnogi su ljudi zaslijepjeni uživanjem u materijalnim dobrima. Podaj im uvidjeti ništavnost vremenitih dobara pred vječnošću za koju smo predodređeni, molimo te.
5. Živeći na ovoj zemlji iščekujemo vječni život na nebesima. Podaj nam svima tako živjeti da zavrjedimo doći u nebesa i uživati gledajući tvoje lice u slavi, molimo te.

Oče nebeski, potrebni tvoga svjetla i milosrđa, uputili smo ti ove iskrene prošnje. Rasvijetli naše puteve i svojom nas milošću vodi vječnoj domovini. Po Kristu, Gospodinu našem.

Objava Sina Božjega

U prvom čitanju Knjige Postanka Bog poziva Abrahama da pogleda u nebo i pokuša prebrojiti zvijezde te mu obećava da će tako brojno biti njegovo potomstvo. To se dogodilo dok Abraham, koji je već bio star, nije još imao ni jedno dijete, a žena mu Sara bila poznata nerotkinja. Ipak, Abraham je s povjerenjem u Boga gledao u budućnost i Bog je ispunio svoje obećanje. U Knjizi Postanka imenom se spominje osam Abrahamovih sinova koji su mu se rodili poslije ovoga događaja. Uz Izaka, kojega je rodila Sara, i Jišmaela, kojega mu je rodila Hagara, tu je još šest sinova koje je Abrahamu rodila žena Ketura (*Post* 25, 1-4). Potom je iz naraštaja u naraštaj njegovo potomstvo doista postajalo brojno poput nebeskih zvijezda.

Učim molitvu s Isusom

U drugom čitanju Poslanice Filipljanima apostol Pavao plačući spominje kako mnogi sebi na propast žive kao neprijatelji križa Kristova i misle samo na zemaljsko, te podsjeća kako je naša domovina na nebesima odakle će doći Gospodin kojega očekujemo. Drugim riječima, Pavao nas također potiče da s vjerom usmjerimo pogled prema nebesima, ili bolje reći, da već sada i ovdje živimo iz perspektive budućega slavnoga Kristova dolaska.

U odlomku iz Evanđelja po Luki opisano je Isusovo preobraženje na jednoj gori, gdje kao i u prethodna dva biblijska teksta važnu ulogu imaju budućnost i nebesa. No ovdje se događa i nešto više. Dok se u Božjem obećanju Abrahamu i Pavlovoj opomeni Filipljanima pogled usmjeruje u budućnost, koja kao obećanje prodire u sadašnji trenutak, u Isusovu preobraženju sastaju se u jedno i sadašnjost i budućnost i prošlost.

Naime, u društvu s preobraženim Isusom pojavljuju se Mojsije i Ilija, koji su hodali ovom zemljom stoljećima prije Kristova dolaska. Oni su iz perspektive vremena u kojem se sve ovo događa likovi iz prošlosti, a istodobno uprisutnjuju budućnost, jer razgova-

Raffaello Santi da Urbino,
Preobraženje Kristovo, 1516.-1520.

raju s Isusom o njegovu *Izlasku* koji se uskoro imao dogoditi u Jeruzalemu. Jasno je da se taj *Izlazak* odnosi na Isusovu muku, smrt i uskrsnuće, koje je on već jednom prije ovoga događaja otvoreno navijestio (*Lk* 9,22). Tako se u Isusovu preobraženju događa i doživljava sinkronija svega vremena – prošlosti i budućnosti i sadašnjosti – i to u vječnosti iz koje sve izvire i u nju se pretače. Pitamo se: kako je to moguće?

Evanđelist Luka nudi veoma jednostavan odgovor. On, za razliku od Mateja i Marka koji također opisuju Isusovo preobraženje, ističe da se sve to dogodilo dok se Isus molio. I doista, kad malo promislimo o bilo kojoj našoj molitvi, primjećujemo da se u njoj stvarno susreću i prošlost i sadašnjost i budućnost i vječnost. Molitva je zbilja u kojoj je čovjek povezan s Bogom, zemaljsko s nebeskim i vremenito s vječnim. A da bi smo ušli u tu zbilju, potrebno nam je ući u molitvu s Isusom kao

što su to onoga dana imali priliku njegovi učenici Petar, Ivan i Jakov.

Isusovo preobraženje

Isus je, pripovijeda evanđelist Luka, »jedno osam dana« (Lk 9,28) nakon svoga prvoga navještaja muke, smrti i uskrsnuća i pouke o tome kako ga treba nasljedovati, poveo sa sobom na goru trojicu spomenutih učenika da se ondje pomoli. Ali što se dogodilo? Dok se Isus molio, oni su zaspali. Svladao ih je san. Istina je da se Bog čovjeku može objaviti i u snu, kao što na više mjesta to svjedoči i samo Sveto pismo. Takav je na primjer Abrahamov san koji se spominje u današnjem prvom čitanju (Post 15,12). Možemo još navesti i Salomonov molitveni san na početku njegova kraljevanja (1 Kr 3,5-15). A kao primjer iz Novoga zavjeta neka bude Josip, muž Isusove majke Marije, koji je upravo u snu primao Božju riječ (Mt 1,20-24; 2,13. 19-20).

Ali ovdje se kod Petra, Ivana i Jakova ne radi o takvoj vrsti sna. Na gori preobraženja njih je svladao san sličniji onomu kojim su uskoro spavali na Maslinskoj gori. Dok je Isus na toj gori u molitvi proživljavao tjeskobni početak svoje muke, oni su, dok ih Isus nije probudio, bili isključeni iz onoga što se doista zbiva. Tako su i na gori preobraženja svladani snom bili nesvjesni onoga što se počelo događati, dok se Isus molio i tek kad su se probudili, vidjeli su slavu Isusa uz kojega stoje zakonoša Mojsije i prorok Ilija. Ne u snu, ističe evanđelist Luka, nego kada su postali budni, iskusili su tako neiskazivu ljepotu toga trenutka da su htjeli u njemu ostati. Ne shvativši da ovaj događaj pokazuje svjetlo Slave na putu koji tada još nije bio dovršen, Petar je predložio Isusu da načine tri sjenice, kako bi se on, Mojsije i Ilija u njima što više zadržali.

No dok je on to govorio, umjesto rukotvorenih sjenica, sve ih je zasjenio oblak iz kojega su, također budni, a sada i prestrašeni, čuli isti onaj glas koji se začuo s neba na dan Isusova krštenja i objavio ga kao svoga ljubljenooga Sina. Sada se pak uz Očevu objavu Isusova sinovstva čula i zapovijed »Njega slušajte!«. U tom trenutku Isus je ostao sam.

Apostoli su Isusa vidjeli u drugome svjetlu koje nam nije lako zamisliti; očito nije riječ ni o kakvom zemaljskom efektu... Ikonopisci su često predstavljali preobraženje Gospodinovo. Ti su umjetnici mahom bili produhovljeni ljudi i bilo im je jasno da u slikanju toga događaja nije najvažnije izvanjsko osvjetljenje. Nadasve je važno svjetlo koje dopire iz pogleda, tj. sposobnost da gledamo svijet očima vjere – onako kako ga vidi Bog.

Tomáš Špidlík

Bio je to jasan znak da se Zakon, koji predstavljaju Mojsije i Proroci koje predstavlja Ilija, ispunjavaju u Isusu koji dolazi od Oca, govori što je čuo od Oca i čini djela Oca svojega (usp. Iv 8,27-29.42).

Lučin opis ovoga događaja završava napomenom da su učenici šutjeli i onih dana nikomu nisu govorili što su vidjeli, ali je očito da su o tome govorili poslije. To isto kažu i Matej i Marko, ali su pri tome precizniji od Luke. Oni bilježe da im je dok su silazili s gore sam Isus zapovjedio da o tome nikomu ništa ne pripovijedaju dok on, Sin Čovječji, ne uskrsne od mrtvih (Mt 17,9; Mk 9,9). Važna je ta Isusova zapovijed koju su Petar, Ivan i Jakov poslušali, jer nas ona poučava da njegovo preobraženje ne gledamo kao neki nesvakidašnji izolirani događaj, nego da ga promatramo u cjelovitosti Božjega spasenjskoga djela u Isusu Kristu. Malo bi nam ili ništa značio ovaj događaj kad bi on ostao samo privatno iskustvo trojice povlaštenih učenika, a to bi tako bilo kada Slava Isusova, koju su oni vidjeli ne gori preobraženja, ne bi obasjala čitavo Abrahamovo potomstvo. Pa čak ni oni sami bez kasnijega susreta s uskrsnim Isusom ne bi više bili sigurni je li to što su vidjeli na gori ipak bio tek san ili doista zbilja koju su doživjeli budni u molitvi sa svojim učiteljem.

Domagoj Runje

Treća korizmena nedjelja

20. ožujka 2022.

ULAZNA PJESMA

Kad na vama pokažem svetost svoju, skupit ću vas iz svih zemalja. Poškropit ću vas vodom čistom i očistit ću vas od svih vaših nečistoća. I dat ću vam novo srce, govori Gospodin. (Ez 36, 23-26)

ZBORNA MOLITVA

Bože, izvore milosrđa i sve dobrote, odredio si liječ našim grijesima: post, molitvu i djela ljubavi. Priznajemo da smo grešni. Savjest nas optužuje. Molimo te: iskazuj nam uvijek svoje milosrđe. Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, po ovoj nam žrtvi oprosti grijeha i pomози da i mi praštamo svojih braći. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

I vrabac sebi log nalazi, i lastavica gnjezdašce, gdje će položiti mlade svoje: a ja žrtvenike tvoje, Gospodine nad Vojskama, Kralju moj i Bože moj. (Ps 84, 4-5)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, već na zemlji nahranio si nas kruhom s neba i dao nam zalog onoga što još ne vidimo. Smjerno te molimo: što sada u otajstvu slavimo, nek se ostvari u punoj istini. Po Kristu.

Prvo čitanje Izl 3, 1-8a.13-15

'Ja jesam' posla me k vama.

Čitanje Knjige Izlaska

U one dane: Mojsije pasao ovce svoga tasta Jitra, midjanskoga svećenika. Goneći tako stado po pustinji, dođe do Horeba, brda Božjega. Anđeo mu se Gospodnji ukaže u rasplamtjeloj vatri iz jednoga grma. On se zagleda: grm sav u plamenu, a ipak ne izgara. »Hajde da priđem, reče Mojsije, i promotrim taj veličanstveni prizor: zašto grm ne sagorijeva?« Kad Gospodin vidje gdje prilazi da razmotri, zovne ga iz grma: »Mojsije! Mojsije!« On se javi: Evo me!« A Gospodin će mu: »Ne prilazi ovamo! Izuj obuću s nogu! Jer mjesto na kojem stojiš sveto je tlo. Ja sam, nastavi, Bog tvoga oca, Bog Abrahamov, Bog Izakov, Bog Jakovljevi.« Mojsije zakloni lice: bojao se u Boga gledati. A Gospodin nastavi: »Vidio sam, vidio nevolju naroda svoga u Egiptu i čuo mu tužbu na tlačitelje njegove. Zname su mi muke njegove pa siđoh izbaviti ga iz šaka egipatskih i odvesti ga iz te zemlje u zemlju dobru i prostranu – zemlju kojom teče mlijeko i med: u postojbinu Kanaanaca, Hetita, Amorejaca, Perizana, Hivijaca i Jebusejaca.« Nato Mojsije reče Bogu: »Ako dođem k Izraelcima pa im kažem: 'Bog otaca vaših poslao me k vama', i oni me zapitaju: 'Kako mu je ime?' – što ću im odgovoriti?« Bog reče Mojsiju: »Ja sam koji jesam!« I nastavi: »Ovako kaži Izraelcima: 'Ja jesam' posla me k vama.« Još reče Bog Mojsiju: »Kaži Izraelcima ovako: 'Gospodin, Bog otaca vaših, Bog Abrahamov, Bog Izakov i Bog Jakovljevi, poslao me k vama.' To mi je ime do vijeka, tako će me zvati od koljena do koljena.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 103, 1-4.6-8.11

Pripjev: Milosrdan je i milostiv Gospodin.

Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina i sve što je u meni, sveto ime njegovo!
Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina i ne zaboravi dobročinstava njegovih!

On ti otpušta sve grijeha tvoje,
on iscjeljuje sve slabosti tvoje;
on ti od propasti izbavlja život,
kruni te dobrotom i nježnošću.

Milosrdan je i milostiv Gospodin,
spor na srdžbu i vrlo dobrotiv.
Jer kako je nebo visoko nad zemljom,
dobrota je njegova s onima koji ga se boje.

Drugo čitanje 1Kor 10, 1-6.10-12

Život naroda s Mojsijem u pustinji opisan je za opomenu nama.

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima
Braćo! Ne bih htio da budete u neznanju: oci naši svi bijahu pod oblakom, i svi prijeđoše kroz more, i svi su se na Mojsija krstili u

oblaku i u moru, i svi su isto duhovno jelo jeli, i svi su isto duhovno piće pili. A pili su iz duhovne stijene koja ih je pratila; stijena bijaše Krist. Ali većina njih nije bila po volji Bogu: ta poubijani su po pustinji. To bijahu pralikovi naši: da ne žudimo za zlima kao što su žudjeli oni. I ne mrmljajte kao što neki od njih mrmljahu te izgiboše od Zatornika. Sve se to, kao pralik, događalo njima, a napisano je za upozorenje nama, koje su zapala posljednja vremena. Tko dakle misli da stoji, neka pazi da ne padne.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Mt 4, 17

Obratite se, govori Gospodin,
približilo se kraljevstvo Božje!

Evanđelje Lk 13, 1-9

Ako se ne obratite, svi ćete slično propasti!

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U taj čas dođoše neki te javiše Isusu što se dogodilo s Galilejcima kojih je krv Pilat pomiješao s krvlju njihovih žrtava. Isus im odgovori: »Mislite li da ti Galilejci, jer tako postradaše, bijahu grešniji od drugih Galilejaca? Nipošto, kažem vam, nego ako se ne obratite, svi ćete slično propasti! Ili onih osamnaest na koje se srušila kula u Siloamu i ubila ih, zar mislite da su oni bili veći dužnici od svih Jeruzalemaca? Nipošto, kažem vam, nego ako se ne obratite, svi ćete tako propasti.« Nato im pripovjedi ovu prispodobu: »Imao netko smokvu zasađenu u svom vinogradu. Dođe tražeć ploda na njoj i ne nađe pa reče vinogradaru: 'Evo, već tri godine dolazim i tražim ploda na ovoj smokvi i ne nalazim. Posijeci je. Zašto da iscrpljuje zemlju?' A on mu odgovori: 'Gospodaru, ostavi je još ove godine dok je ne okopam i ne pognojim. Možda će ubuduće ipak uroditi. Ako li ne, posjeći ćeš je.'«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	426.2	Kada na vama pokažem
ili:	460	Ja se kajem
Otpjevni psalam:	118	Milosrdan je
Prinosna:	442	Bog oprosnik nam darova
ili:	456.1 i 8	Prosti moj Bože
Pričesna:	464	Milosti je čas
	245	Moj Isuse
	451	K tebi vapim
Završna:	455	O Isuse, ja spoznajem
ili:	758	O Isuse

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, pouzdajmo se u Boga Oca koji ne gleda na našu vanjštinu već nam se daruje kako bismo u njemu donosili obilat rod za vječnost, te mu upravimo iskrene molitve:

1. Tvoj nas Sin uči kako se drvo prepoznaje po plodovima. Daj da tvoja Crkva u svome naučavanju donosi mnoge dobre plodove u svijetu, molimo te.
2. Papa, biskupi i svećenici pozvani su tumačiti sveto Pismo. Podaj im Duha mudrosti kako bi razumjeli i znali narodima tumačiti tvoje riječi, molimo te.
3. Mojsija si poslao da navijesti svome narodu spasenje po tvome milosrđu. Obdari sve vođe naroda Mojsijevom poniznošću pred tvojom veličinom i spasiteljskom moći, molimo te.
4. Često sa sažaljenjem gledamo na one koji su pritisnuti raznim bolima i poteškoćama. Podaj nam shvatiti kako smo svi potrebni obraćenja i uzajamne pomoći neovisno o prividnom blagostanju, molimo te.
5. Naši su se pokojni za života trudili dobrim djelima sabirati blago na nebesima. Poradi svih dobrih djela koja su činili, nagradi ih mjestom kod svog nebeskog stola u vječnosti, molimo te.

Bože Oče, prionuti nam je uz tvoje milosno srce i zahvaljivati za tvoje strpljenje dok nas pozivaš da se obratimo za novi život. Poslušaj ove naše molitve i milostivo ih usliši.

Po Kristu, Gospodinu našem.

Njegovati besplodnost?

Vrlo često se svećenik u pastoralnom radu susreće s osobama koje mu iznose svoje pritužbe na Boga koji je, drže, nepravedan ili u najmanju ruku neuviđavan. Pogotovo kada osobe tvrde da su se uvijek držale Boga i crkve, vjere i molitve, a onda su im se u nekom trenutku počela događati zla, bilo da je riječ o narušenom zdravlju, ili djeci koji su pošli krivim putem i upali u probleme s ovisnošću, ili su napustili vjeru, Boga i sakramente. U svakom slučaju, mnogi se pitaju: Zašto mi je Bog to učinio? Što sam skrivio? Bio sam uredan i revan u svemu, a vidi što mi se događa! A u isto vrijeme oni koji su daleko od Boga, žive daleko bolje, ljepše i bezbrižnije. Njih ne dotakne ni bolest niti im se dogodi kakva nevolja ili tragedija u životu. Zašto je to tako? Zašto je Bog tako nepravedan?

Isus u susretu sa životnim tragedijama

Mnogo je takvih i sličnih egzistencijalnih upita i nejasnoća u ljudskome životu. No nisu oni nešto novo, već je njih bilo u svim vremenima,

o čemu nam svjedoči i današnji evanđeoski odlomak. Sveti Luka nas izvještava o tome kako su neki ljudi Isusu javili za nemili događaj koji se zbio u jeruzalemskom Hramu: rimski namjesnik Pilat je ubio skupinu Galilejaca koji su došli prinositi žrtve. Isusa su izvijestili o ubojstvu Galilejaca zbog više razloga. S jedne strane jer su smatrali da je kao Galilejac i sam zainteresiran saznati za tragičnu sudbinu hodočasnika iz svoga kraja, a s druge jer su smatrali da će ga zanimati i sve što je vezano uz sudbinu naroda i stava rimske uprave prema Izraelu. Nadalje, očekivali su od njega čuti i valjan osvrt i mišljenje o tome zašto se takve tragedije događaju pojedincima i narodu. Iz Evanđelja razaznajemo da su oni koji su stajali oko Isusa u tom trenutku, pa i oni koji su ga izvijestili, imali svoje mišljenje o uzrocima toga krvoprolića, to jest da su bili uvjereni da je žrtve snašla Božja kazna za neki neznani i ljudima nevidljivi grijeh.

Kao odgovor na vijest o Pilatovu krvoproliću Isus se osvrće ne samo na događaj o kojem su ga izvijestili, nego njihovu pridodaje još jedan tragičan događaj o rušenju kule u Siloamu koja je ubila 18 ljudi. Ljudi su takve događaje držali izravnom Božjom kaznom za grijeh, s time da su smatrali kako su oni koje je zadesila tragedija očito počinili neki tajni grijeh vidljiv samo Bogu, koji ih je onda kaznio smrću na hramskom žrtveniku po rukama bezakonika. No Isus se ne slaže s tvrdnjom da bi se Bog tako ponašao te da bi kažnjavao Pilatovim mačem ili ruševnim kulama one koji su mu se zamjerali. Oni koji su takvo što govorili, imali su potpuno iskrivljenu sliku o Bogu. Ali, naravno, i o čovjeku, o samima sebi. Jer Boga su držali moćnim i strašnim sucem koji se, kao gospodar svega, služi prirodnim silama da se obračuna s grešnicima. A s obzirom na same sebe, očito su se smatrali pravednima i dobrima do mjere da su se držali od Boga nagrađenima jer im se nije u životu događalo ništa zla, a druge koji nisu imali sretnu sudbinu u svijetu, držali su

Joseph Deutschmann, *Prispodoba o neplodnoj smokvi*, prikaz na propovjedaonici samostanske crkve Uznesenja Marijina, Aldersbach (Njemačka), 1748.

grešnicima koje Bog udara svojim kaznama, pa ih čak i života lišava.

Naš Gospodin se, dakle, susreo s upitima pred kojima su se ljudi nalazili s obzirom na životne nedaće i tragedije, a iste ga nisu ni osobno mimoišle, pogotovo jer je bio i sam osuđen na smrt. Zato nije htio ni da ga mimoide težina i takvoga pitanja, koje je mučilo mnoge ljude. Ali već u startu je Gospodin odmah pokazao da se ne slaže s površnim tumačenjem. On nije bio vođen nekim ljudskim prirodnim nahođenjem ili površnim čitanjem i ljudskim tumačenjem nekih starozavjetnih tekstova. Kao Božji Sin, koji je došao iz srca Božjega, najprije je htio ljude poučiti da su krivim tumačenjem života pokazali da imaju zabludu o Bogu. Samo onaj tko je poput njega imao pravi uvid u božanski život i pravo iskustvo Boga, mogao je dati ispravan odgovor na ovaj problem koji je tištio mnoge ljude.

Isus daje odgovor

Doista, Isus, jer su očekivali njegovo mišljenje, a da opovrgne njihovo samouvjereno tumačenje Pilatova krvoprolića, svome obrazloženju pridodaje još i prisposobu o besplodnoj smokvi, čime dodatno ilustrira svoje riječi. On, naime, prisposobom o neplodnoj smokvi, izriče veliku istinu o ljudskom životu s kojom se treba znati suočiti. Najprije je njome sve prisutne pozvao na obraćenje, jer će u protivnom 'svi jednako propasti'. No tom prisposobom Isus je htio poručiti i više od toga, te je ona u kontekstu govora o tragičnim događajima, kao da želi prenijeti njegove upite: Zar mislite da je Bog takav da jedva čeka da nekoga kazni? Zar mislite da su oni koji trpe nedaće i tragedije života grješniji od vas? Zar mislite da vama ne treba obraćenje? Zar mislite da posjedujete sigurnost ako ste osigurani zemaljskim dobrima? Zar mislite da ćete umaći konačnom Božjem sudu ako se ne obratite?

Tako Isus svojim riječima ulazi u prostor onoga što tišti mnoge ljude, ali ne znaju svi dati ispravan odgovor. Gospodin pokazuje da

»Netko« je Bog. »Smokva« na kojoj sasvim dobro možemo primijeniti na svoje pokoljenje, sami na se. »Vinogradar« može lijepo biti sâm Isus, naš posrednik i zagovornik kod Oca. Otrprve, kao da moli odgodu presudnog zahvata na godinu dana. No zapravo moli na dugi rok. Bog Novoga zavjeta, Bog kojega propovijeda Isus, Bog je milosrdan i uistinu dugoročan. Samo to ne olabavljuje poziv na obraćenje.

Bonaventura Duda

ljudi umjesto da teže prema obraćenju, nje-guju radije vlastitu besplodnost i hrane privede. Umjesto da traže plodove obraćenja i zajedništva s Bogom, tješe se bujnim lišćem zemaljskog života. I da stvar bude gore, oni koji imaju manje lišća trpe kompleks neuspjeha i nesreće pred onima koji nemaju na sebi plodova, nego isključivo lišće privida koje prekriva njihovu ogoljelost pred Bogom. Zato što je pitanje životno važno, prionuti nam je bez zadržke uz Gospodina koji nam očituje Božje strpljenje, dok nas poziva na obraćenje i novi život. Jer da je Bogu stalo odmah kazniti svijet, onda ne bi slao svoga Sina da objavi njegovu ljubav. Ali to ne znači da čovjek treba živjeti bezbrižan život, već da tim više treba prionuti uz Boga, jer je naš ljudski vijek ograničen i kratak, a život krhak. Kad jednom stanemo pred njega, ne će ga zavarati zeleno lišće ljudske površnosti, jer on ne vrednuje život po varljivom zelenilu, već će tražiti nosimo li plodove vječnosti. Zato slušajmo riječi svoga Učitelja i donosimo plodove obraćenja i života vječnoga.

Ivan Bodrožić

Gospodin mi je svjetlost i spasenje

OTPJEVNI PSALAM

M. Martinjak

Pripjev

Go - spo - din mi je svje - tlost i spa - se - nje.

Ps 27, 1.7-9.13-14

1. Gospodin mi je svjetlost i spasenje: koga da se bo - jim?
2. Slušaj, Gospodine, glas moga vapaja, milostiv mi bu - di u - sli - ši - me!
3. Da, lice tvoje, Gospodine, ja tražim. Ne skrivaj lica svo - ga od me - ne!
4. Vjerujem da ću uživati dobra Gospodnja u zem - lji ži - vih.

1. Gospodin je štit života moga: pred ki - - me da stre - pim?
2. Moje mi srce govori: Traži li - ce nje - go - vo!
3. Ne odbij u gnjevu slugu svoga! Ti, pomoći moja, nemoj me od - ba - ci - ti!
4. U Gospodina se uzdaj, ojunači se
čvrsto nek bude srce tvoje: u Gosposi - na se uz - daj!

INFORMACIJE I NARUDŽBE:

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
Ksaverska cesta 12a, 10000 Zagreb • tel.: +385 (0)1 5635 050
e-mail: pretplata@hilp.hr • www.hilp.hr

AKATIST SVETOMU I PRAVEDNOMU JOSIPU zaručniku Presvete Djevice Marije

Akatist je drevni oblik molitve nastao na kršćanskom istoku, a označava hvalospjev u čast Isusu Kristu ili pak Presvetoj Bogorodici i svecima. Može se pjevati u crkvi ili moliti kao osobna molitva u vlastitome domu. U crkvi se može pjevati bilo kao zasebna molitva bilo u okviru nekoga bogoslužja, osobito nakon jutarnje ili večernje molitvene liturgije časova. Akatisti u čast svetaca uglavnom se mole na sam dan njihovoga liturgijskog spomena.

— Taras Barščevski, iz uvoda

Akatist svetomu i pravednomu Josipu možete po cijeni od 30,00 kn naručiti na e-mail narudzbe@hilp.hr ili pozivom na broj +385 (0)1 5635 050. Troškovi poštarine nisu uračunati u cijenu.

živo vrelo

List izlazi 13 puta godišnje. Cijena pojedinog primjerka: 13,00 kn. Inozemstvo: 3,70 EUR; 4,50 CHF; 6,20 USD; 6,20 CAD; 7,50 AUD
Godišnja pretplata: 169,00 kn. Inozemstvo: 48 EUR; 58 CHF; 80 USD; 80 CAD; 97 AUD • BIH, SRB, MNE: 36 EUR
Za pretplatnike s deset i više primjeraka odobravamo popust od 10%.

Uplate za Hrvatsku: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR8823400091110174994

model plaćanja: 02 – poziv na broj: upisati pretplatnički broj

Uplate za inozemstvo: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR8823400091110174994 – SWIFT: PBZGHR2X

Sva prava pridržana. Nijedan se dio liturgijsko-pastoralnog lista Živo vrelo ne smije umnožavati, fotokopirati, reproducirati ni prenositi u bilo kakvu obliku (elektronski, mehanički i sl.) bez prethodne pisane suglasnosti glavnog i odgovornog urednika.

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji